

Ilham Aliyev

İnamın və etimadın ifadəsi

“Opinion Way” şirkətinin sorğusu həm də göstərdi ki, İlham Əliyev yüksək reytingə malik dövlət başçısıdır

İlin ilk aylarında isə 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3 faizdən çox ÜDM istehsal edilib. Ən əsası qeyri-neft sənayesində 15,5 faiz artım qeydə alınıb.

Ötən bir ildə “Cənub qaz dəhlizi” işə salınıb, üçüncü peykimiz orbitə göndərilib. Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksinin və Türkiyədə “Star” neft emalı zavodunun inşası başa çatdırılıb. Son bir ilin başqa bir möhtəşəm göstəricisi isə sosial sfera ilə bağlıdır. 2019-cu ilin ilk aylarından Prezident İlham Əliyevin imzaladığı fərman və sərəncamlar göstərdi ki, ölkəmizin iqtisadi inkişafından və maliyyə imkanlarının çoxalmasından insanların həyat şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması, maddi təminatlarının möhkəmləndirilməsi məqsədilə səmərəli şəkildə istifadə olunur.

İnkişafın və xalq-iqtidar birliyinin təsdiqi

Fransanın “Opinion Way” şirkətinin bu ilin martında Azərbaycanı keçirdiyi sorğusuna da ölkədə gedən inkişaf prosesinin təsdiqi oldu. Ən əsası bu sorğu göstərdi ki, Prezident İlham Əliyev ölkə vətəndaşlarının yüksək etimadını qazanıb.

Sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin 80,1 faizi ölkədəki mövcud ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi sabitliyin qorunub saxlanılmasını Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətinin ən uğurlu nəticəsi kimi dəyərləndirib. Respondentlərin fikrinə görə, dünyada və bölgədə yaşanan çoxsaylı mənfəət proseslərindən asılı olma-yaq, Azərbaycan son bir ildə ictimai-siyasi sabitlik şəraitində öz dinamik sosial-iqtisadi inkişafını davam etdirib, xalqın əmin-amanlığı və rifahı naminə bütün zəruri addımlar atılıb, əhalinin irəvan həyatı üçün ardıcıl tədbirlər görülüb. Ölkədə etnik, dini və ictimai-siyasi zəmində sabitlik hökm sürüb, ictimaiyyətdə narahatlıq doğuran ciddi hallar müşahidə edilməyib. Bütün bunlar ölkədəxali vəziyyəti və Azərbaycan Prezidentinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirməyi təmin edən amillər olub. Elə bu-

nun nəticəsidir ki, sorğunun “Prezident İlham Əliyevin son bir ildə gördüyü işləri necə qiymətləndirirsiniz” sualına respondentlərin 85,1 faizi bütövlükdə müsbət cavab verib. “Azərbaycanda həyata keçirilən sosial-iqtisadi fəaliyyəti və bu sahədə Prezident İlham Əliyevin son ildə apardığı islahatları necə qiymətləndirirsiniz” sualına sorğuda iştirak edənlərin 90,5 faizi bütövlükdə müsbət cavab verib.

Sorğunun nəticələri bir daha göstərdi ki, Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin son bir ildəki fəaliyyətini, həyata keçirdiyi islahat kursunu, ölkədəki mövcud ictimai-siyasi vəziyyəti, hökumətin daxili və xarici siyasətini yüksək qiymətləndirir. Rəyi soruşulanların Azərbaycanda möhkəm və davamlı sabitliyi Prezidentin fəaliyyətinin birbaşa nəticəsi hesab etdiyi isə sübut edir ki, ölkəmizdəki sabitliyin dayağı xalq-iqtidar birliyidir.

Azərbaycanda qazanılan iqtisadi və sosial uğurlar isə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətindən qaçmır və bu uğurların müəllifi olan Prezident İlham Əliyev dəfələrlə beynəlxalq forumlarda, nüfuzlu nəşrlərin araşdırma məqalələrində, titullara layiq görülüb. O cümlədən Azərbaycanda keçirilən rəy sorğuları da ölkə ictimaiyyətinin Prezident İlham Əliyevin siyasətinə xəttnə olan etimadını, inamını və dəstəyini dəfələrlə təsdiq edib. Fransanın “Opinion Way” şirkətinin Azərbaycan vətəndaşları arasında keçirdiyi sorğunun nəticələri də deyilənləri təsdiq edir.

Bütövlükdə sorğu zamanı əldə edilmiş məlumatların təhlili göstərir ki, Prezident İlham Əliyevin yüksək reytingə və etimada sahib olması bütövlükdə uğurlu daxili və xarici siyasətin, iqtisadi inkişafın və ölkədəki siyasi-ictimai sabitliyin nəticəsidir. Respublikamızın hazırlıq inkişaf dinamikası və dövlət başçısının əzmkar siyasəti isə qarşıdakı illərdə daha möhtəşəm siyasi, iqtisadi, sosial uğurların əldə olunacağına şərtləndirir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
“Azərbaycan”

Zəriflik simvolu

...Zərifə xanım özündən sonra gələcək nəsillərə erməğan qoyub getdiyi çox zəngin, çox qiymətli, illər keçdikcə daha da yüksək qiymətləndirilən sanballı tədqiqatları, elmi-tibbi, pedaqoji, ictimai irsi respublikamızdan çox-çox uzaqlarda olan ölkə alimlərinə yaxşı məlumdur.

Onun əvəzolunmaz əsərlərinin içərisində birini - “Yüksək əqdə, həkimlik etikası, həkimin üreyinin və fikirlərinin paklığı” adlı kitabı xüsusi dəyərləndirirəm. Bu kitab məndə elə böyük təəsürat yaratdı ki, onu Azərbaycan dilinə tərcümə etdim ki, insanların faydalansınlar.

SSRİ məkanında keçən əsrin ortalarında ilk dəfə idi ki, belə bir əsər çap olunmuşdu. Bu fəlsəfi mənalı kitab təbabət ilə fəlsəfə arasında möhtəşəm bir körpü salmışdı. Zərifə xanım haqqında diqqətini insan, həkim və tibb işçisinin mənəviyyatına yönəlmişdir.

Zərifə xanım yazır ki, bütün ixtisaslar yaxşıdır, cəmiyyət üçün xeyirlidir, lazımlıdır və hər bi-

rinin özünəməxsus xüsusiyyətləri, mənəvi tələbləri var. Lakin tibb sahəsində olan müxtəssislər onlardan seçilib, öz münasibətlərini, davranışlarının, təməsinin konkret formalarda iz buraxırlar.

Zərifə xanımın böyüklüyü, vətənpərvərliyi ondadır ki, o, tarixi ədəbiyyatı araşdıraraq aydınlaşdırıb ki, XI əsrdə Azərbaycanda ilk mədrəsə - ruhani məktəblər açılıb. Bu məktəblərdə ilahiyyat, təbabət öyrədilib və ruhani rütbəli şəxslər, təbablər hazırlanıb. Çox əsrlər bundan əvvəl olmasına baxmayaraq, heç deməyəsən, bu məktəbin tam formalaşmış təhsil sistemi var imiş. Burada ruhani doktrinalarla yanaşı, müasir elm sahələri - astronomiya, riyaziyyat, məntiq, fəlsəfə ilə bərabər təbabət elmləri də öyrənilirdi. Bu isə Azərbaycanda təhsilin və xüsusilə elmin inkişafında çox böyük əhəmiyyət kəsb edir...

Bax: səh. 2

Məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli dövlətin ən prioritet məsələsidir

Bakının Kürdəxanı qəsəbəsində 810 məcburi köçkün ailəsi üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin istifadəyə verilməsi bir daha ölkəmizdə sosial siyasətin davamlı olmasını göstərir, başlıca məqsədin sadə və köməyə ehtiyacı olan vətəndaşların dövlətin himayəsinə götürüldüyünü, qanadının altına alındığını təsdiqləyir. Qaçqınlıq həyatına məhkum edilən yüz minlərdə insan uzun illər ərzində qadın şəhərciklərində, yataqxanalarda, pansionatlarda, digər yerlərdə yaşamışlar. Məhz dövlətin qayğısı sayəsində onlar yeni qəsəbə və şəhərciklərə köçürülmüşlər.

Məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli Azərbaycan üçün ən aktual və prioritet məsələlərdəndir. Hamımız yaxşı bilir ki, bu siyasətin bünövrəsi ulu öndər Heydər

Əliyev tərəfindən qurulmuşdur. Məhz onun təşəbbüsü ilə ilk şəhərcik salınıb, Dövlət Neft Fondundan ilk ödəmələr bu məqsədə sərf olunmuşdur. O vaxtdan bugüncə 100-dən

çox köçkün qəsəbəsi və şəhərciyi salınıb. Öz doğma yurdlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızın böyük hissəsi artıq illərdir ki, həmin qəsəbə və şəhərciklərdə rahat həyat sürürlər.

Bakıda, Sumqayıtda, Abşeron rayonunda, digər şəhər və bölgələrdəki məcburi köçkünlərin əksəriyyətinin evlə bağlı qayğıları birdəfəlik həll olunmuşdur. Hələ 12 il bundan əvvəl - 2007-ci ildə ölkədəki 12 qadın düşərgəsi ləğv edilmişdir.

Ardı 4-cü səh.

Ötən bir il möhtəşəm nailiyyətlərlə əlamətdardır

Ötən 16 ildə global enerji və neqliyyat-kommunikasiya layihələrinin gerçəkləşdirilməsi, beynəlxalq enerji təhlükəsizliyi məsələlərində Azərbaycanın xüsusi rolunun artırılması, ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının milli mənafeərə uyğun davam etdirilməsi, qeyri-neft sektorunun ümumi daxili məhsuldağı çəkisinin yüksəldilməsi, regionların tarazlı və davamlı inkişafı, ən müasir tələblərə cavab verən yeni istehsal sahələrinin yararması, işsizliyin, yoxsulluğun minimuma endirilməsi, əhalinin həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi kimi məsələlər Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin əsas hədəfləri olub. Dövlət başçısının uzaqgörən siyasəti, geniş-

miqyaslı islahatçı fəaliyyəti, o cümlədən müstəsna təşkilatçılığı sayəsində bütün bu istiqamətlərdə qazanılmış nailiyyətlər hər bir Azərbaycan vətəndaşının qəlbində milli iftixar və ölkəmizin işıqlı gələcəyinə dərin inam hissələrini daha da gücləndirib. Danılmaz faktıdır ki, qısa müddət ərzində Azərbaycanın bütün sahələrdə sürətli inkişafı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin yeni idarəetmə modeli sayəsində mümkün olub. Dünyanın nüfuzlu ekspertləri və iqtisadçıları da Azərbaycanın dinamik inkişafının səbəblərini məhz Prezident İlham Əliyevin ölkəni elmi tədqiqatlarla və strateji təhlillərə əsaslanan proqramlarla idarəetmə modelinin nəticəsi kimi qiymətləndirirlər. Məsələn, 2018-ci ildə ümumi daxili məhsul 1,4 faiz, qeyri-neft sektoru 1,8, sənayə istehsalı 1,5, kənd təsərrüfatı isə 4,6 faiz artıb, 118 min daimi iş yeri açılıb. Bu

Vətəndaşın güvənc yeri dövlətdir

Bakının Nizami rayonundakı ticarət mərkəzində baş vermiş yanğınla əlaqədar martın 28-də Azərbaycan Prezidentinin sədrliyi ilə keçirilən müşavirə bir daha dövlətimizin ölkədə baş verən hər hansı bir fəvqəladə vəziyyətə, sadə insanların və hətta iş adamlarının belə, gözənilmədən düşdüyü ağır duruma biganə qalmadığını, çətin məqamda vətəndaşlarının yanında olmağa, onlara maddi və mənəvi dəstək vermək missiyasını ortaya qoydu.

Müşavirədəki çıxışında Prezident İlham Əliyev vacib məqamlara toxundu, ticarət mərkəzində çalışanlara ciddi maddi ziyan dəydiyini bildirdi və məxsusi olaraq vurğuladı ki, biz sahibkarların problemlərini həll etməliyik: “Onlar öz iş yerlərini, öz əmlakını itiriblər. Onlara maddi ziyan dəyib. Bəziləri borc alıb və orada malları satmağa məcbur olub. Ona görə, əlbəttə ki, biz bu insanlara dövlət olaraq öz dəstəyimizi göstərəcəyik”.

Dövlət başçısı, həmçinin hansı addımların atılacağına qərar verdi: yanğının səbəbləri təcili araşdırılmalı, iqtisadiyyat Nazirliyi ticarət mərkəzində çalışan sahibkarlarla bir-bir görüşməli, problemləri öyrənməli, Maliyyə Nazirliyi təcili ilkin maliyyə vəsaiti ayırmalı, İqtisadiyyat və Vergilər Nazirlikləri, Dövlət Gömrük Komitəsi sahibkarlara dəyən ziyanı aydınlaşdırmalıdır.

Prezidentin bu humanist addımı təqdirəlayiqdir. Biz dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, dövlət başçısı hər hansı bir təbii fəlakət baş verəndə hadisə yerinə özü şəxsən yola düşüb, seldən, zəlzələdən əziyyət çəkən insanlarla görüşüb, onları dinləyib, təskinlik verib. Eyni zamanda, Prezidentin Ehtiyat Fondundan ciddi maliyyə yardımları ayırıb. Yəni heç vaxt heç kimi dövlət qayğısından kənar qoymayıb.

Bu dəfə də belə oldu. Dövlət başçısının 29 mart 2019-cu il tarixli sərəncamı ilə “Diqlas” ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın nəticəsində sahibkarlara dəyən ziyanın ödənilməsi üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan 3 milyon manat vəsait ayrıldı.

Ardı 3-cü səh.

Son dövr ölkəmizdə iqtisadi və sosial sahələrdə aparılan islahatların nəticələri uğurlu olub, bunun sayəsində bir sıra rekordlara imza atılıb. Ümumi daxili məhsul istehsalının həcmində 3,3, o cümlədən bu göstəricinin qeyri-neft sektoru üzrə 2,8, sənayə üzrə 2,6, kənd təsərrüfatı üzrə 1,7 dəfə olması adı faktlar deyil.

Ölkənin ixrac potensialının 4,7, valyuta ehtiyatlarımızın 24 dəfə yüksəlməsi, ümumilikdə həmin dövrdə Azərbaycan iqtisadiyyatına 250 milyard dollar sərmayə qoyulması da real nailiyyətlərdən xəbər verir.

Dünyanın müxtəlif maliyyə qurumları da ölkəmizin bugünkü inkişafını yüksək qiymətləndirir. Asiya İnkişaf Bankının son hesabatına görə, cari ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı 2,5, gələn il isə 2,7 faiz artacaq. Bank, həmçinin manatın məzənnəsinin sabitliyi sayəsində inflyasiya dərəcəsinin sabitləşəcəyini proqnozlaşdırır.

Cari ilin ilk 2 ayı da ölkəmiz üçün uğurlu olub. Belə ki, bu dövr ərzində ÜDM-in artımı son illərin ən yüksək göstəricisinə - 3 faizə çatıb. İlin ilk 2 ayında digər ən yüksək göstərici isə qeyri-neft sənayesində qeydə alınıb - 15,5 faiz.

Dünya Bankının son hesabatında qeyd edilir ki, Azərbaycanda münbit sərmayə mühiti mövcuddur və bu, ölkədə sahibkarlığın inkişafına geniş imkan yaradır. Yeri gəlmişkən onu da qeyd edək ki, həmin bankın son he-

Sosial rifahın tək mənbəyi - iqtisadi inkişaf

sabatında ölkəmizin bu sahədə reytingi yüksələrək dünya üzrə 25-ci olub. Heç kəsə sirs deyil ki, indi dünya baş verən gərgin siyasi və iqtisadi qarşıdurmalar nəticəsində ümumilikdə kapital qoyuluşu xeyli azalıb. Buna baxmayaraq, təkcə öten il müxtəlif mənbələrdən Azərbaycan iqtisadiyyatına 17,2 milyard manat sərmayə yatırılıb. Sözsüz ki, bu sərmayədə xarici sahibkarların da payı var.

Sahibkarlığın inkişafı üçün iş adamlarına, fermerlərə dövlət tərəfindən 2,2 milyard manat güzəştli kredit-

lər də verilib. Cari il isə daha 160 milyon manat güzəştli kreditin verilməsi nəzərdə tutulub. Müsbət haldır ki, sahibkarlar da öz məsuliyyətini hiss edib, götürdüləri kreditləri vaxtında qaytarırlar. Bunun sayəsində sahibkarlara ayrılan kreditlərin çox hissəsi qaytarılan kreditlər hesabına verilir.

Prezident İlham Əliyev cari il də sosial sahanın inkişafını prioritet istiqamət elan edib. İlin ilk ayında dövlət başçısı tərəfindən imzalanan sərəncamlar bunu təsdiqləyir. Bu sərəncamlar 3 milyon ölkə vətəndaşının

sosial rifahının yaxşılaşmasına xidmət edir. Həmin məqsədlə dövlət büdcəsindən 1,5 milyard manat vəsait xərclənəcək.

Azərbaycanda iqtisadiyyatı daha da inkişaf etdirmək üçün qevik mexanizmlər işlənilib həyata keçirilib. Bunlardan biri investisiya təşviqi mexanizmidir. Həmin proqram 333 layihəni əhatə edir. Onlardan 107-si öten il icra olunub. Ümumilikdə isə investisiya təşviqi proqramı çərçivəsində həyata keçirilən layihələrin dəyəri 2,8 milyard manatdır.

Rüstəm KAMAL,
“Azərbaycan”

Görkəmli elm xadimləri

Əbədiyyət işığı

Zəriflik simvolu

Azərbaycan Tibb İnstitutunda təhsil almış tələbələr arasında bir çox dahiylər yetişmişdir. Onların arasında akademik Zərifə xanım Əliyevanın xüsusi yeri var.

Hökim, əsilzadə xanım-xatun, zərif, incə bir Azərbaycan qadını, adı, ünü dünyada tanınan böyük bir nəslin layiqli davamçısı, öz övladlarına nümunəvi bir ana olmuş, dünyanın bütün şöhrətini fəth etmiş, insanların hörmət və məhəbbətini qazanan ulu öndərin ömür-günün yoldaşı və qeyrətli, namuslu dostu, tibb tarixinə böyük hərfələr adı yazılan Zərifə xanım insanların qəlbində parlaq günəş kimi yaşayır və işiq saçmaqda davam edir.

Görkəmli alim, yüksək insani keyfiyyətlərə malik olan, böyük elmi əsərləri ilə Azərbaycan oftalmologiyasına elmi yüksəkliklərə qaldıran akademik Zərifə xanım Əliyevanın əvəzsiz xidmətlərini xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Zərifə Əziz qızı Əliyeva 1947-ci ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunun Mülaliyyəti kafedrasında fəaliyyətini bitirdikdən sonra Moskva şəhərində Helmholtz adına Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunda oftalmologiya üzrə ixtisaslaşma kursu keçmiş, əmək fəaliyyətinə 1949-cu ildə Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Oftalmologiya İnstitutunda ordinator vəzifəsində başlamışdır.

XX əsrin 40-50-ci illərində Azərbaycanın bir çox cənub rayonlarının əhəli arasında traxoma xəstəliyinin yayılması ciddi bir problem olmuşdur. Gənc həkim Zərifə Əliyeva traxomaya qarşı mübarizədə fəal iştirak etmişdir. Ona həvalə edilmiş Əli Bayramlı (indiki Şirvan) rayonunda çətinliklərə baxmayaraq, traxomaya qarşı tədbirlər kompleksini inadla yerinə yetirmişdir. Zərifə xanımın bu fədakar əməyinin respublikada traxomanın ləğv edilməsi işində mühüm rolunu ödəmişdir.

Aparılan böyük praktiki iş Zərifə xanımın ilk elmi əsərlərinin əsasını qoymuşdur. Traxomanın müalicəsində elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişdir.

Zərifə xanım Əliyevanın elmi fəaliyyətinin ən maraqlı və perspektiv istiqamətlərindən biri iridodiagnostika və iridoterapiya problemi olmuşdur. Iridodiagnostika çox dəyərli bir ekspress üsuldür. Bu istiqamədə aparılmış elmi axtarımların nəticəsi kimi tay olmayan "Iridodiagnostika" monoqrafiyasını yazmışdır.

1960-cı ildə Z.Ə.Əliyeva Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Göz xəstəlikləri kafedrasından əvvəl assistent, sonra professor və 1982-ci ildə kafedra müdiri vəzifəsinə seçilmişdir.

Oftalmologiyanın elə bir sahəsi yoxdur ki, Zərifə xanım orada sənəbəli sözləri, fikirlərini söyləməsin. Onun çox miqdarda dəyərli əsərləri, monoqrafiyaları gözün müxtəlif mənsəli xəstəliklərinə həsr olunub. Həmçinin əsərlər bu gün də həkimləri, Tibb Universitetinin tələbələrini bəhərəndirir, onların biliklərinin zənginləşməsinə kömək edir.

Peşə oftalmologiyasını, sənaye zəhərlənmələrini, ekoloji faktorların görmə orqanlarına təsirini ilk dəfə hərtərəfli öyrənmək alimə böyük şöhrət gətirdi. Beynəlxalq mükafatlara layiq görüldü.

O, müxtəlif peşə zərərnlərini, o cümlədən tox, talk, his, kanifol kimi toksik amillərinin gözü təsirini öyrənmişdir. Bu tədqiqatlar respublikanın 10-dan çox sənaye müəssisələrində, məsələn, Bakı şin və yod, məişət kondisionerləri zavodlarında, Sumqayıt "Üzvi sintez" İstehsalat Birliyində və digər müəssisələrdə aparılmışdır.

Həmin klinik-eksperimental tədqiqatların nəticələrini Zərifə xanım 1976-cı ildə SSRİ Elmlər Akademiyasının Helmholtz adına ET Göz Xəstəlikləri İnstitutunda "Kimya sənayesinin bəzi müəssisələrinin işçilərində görmə üzvünün vəziyyəti" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

1979-cu ildə akademik Z.Ə.Əliyeva Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunda görmə üzvünün fiziologiyası və peşə patologiyası üzrə labora-

toriya yaratmışdır. Xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır ki, bu laboratoriyanın yaradılması dünyada ilk və unikal bir təcrübə nümunəsidir. Laboratoriya üç şöbədən ibarət idi: klinik, funksional-diaqnostik və cərrahi. Beləliklə, elmi-tədqiqat işi ilə yanaşı, laboratoriyada respublikanın iri sənaye müəssisələrinin işçilərinə lazımı müalicə yardımı göstərilirdi.

Kimya istehsalında görmə üzvünün profilaktikasına həsr olunmuş orijinal elmi əsərlərin çap edilməsi ilə əlaqədar 1981-ci ildə akademik Z.Ə.Əliyeva keçmiş Sovet İttifaqının Tibb Elmləri Akademiyasının akademik M.İ.Averbaş adına mükafatla təltif edilmişdir. Zərifə xanım bu yüksək mükafata layiq görülmüş ilk alim-qadın olmuşdur.

Görmə üzvünün peşə patologiyası problemləri ilə yanaşı, Z.Ə.Əliyeva oftalmologiyanın digər aktual istiqamətlərində də tədqiqatlar aparırdı. Bu tədqiqatların nəticəsində "Gözün və görmə sinirinin yaşla əlaqədar dəyişiklikləri", "Gözün hidrodinamik sisteminin anatomik və fizioloji xüsusiyyətləri", "Iridodiagnostika", "Şəkərlə diabet zamanı gözün patologiyası", "Oftalmologiyanın aktual problemləri", "Terapevtik oftalmologiya" və başqa monoqrafiyalar çap etmişdir. Ümumiyyətlə, onun 200-ə qədər elmi işləri, 14 monoqrafiyası və 12 sənədləşdirici təklifi vardır.

Zərifə xanım özündən sonra gələcək nəsillərə ərməğan qoyub getdiyi çox zəngin, çox qiymətli illər, keçdikcə daha da yüksək qiymətləndirilən sənəbli tədqiqatları, elmi-tibbi, pedaqoji, ictimai irsi respublikamızdan çox-çox uzaqlarda olan ölkə alimlərinə yaxşı məlumdur.

Onun əvəzolunmaz əsərlərinin içərisində birini - "Yüksək əqdə, həkimlik etikasi, həkimin ürayinin və fəkirliyinin paklığı" adlı kitabı xüsusi dəyərləndirirəm. Bu kitab mənə elə böyük təəssürat yaratdı ki, onu Azərbaycan dilinə tərcümə etdim ki, insanlarımız faydalanınsınlar.

SSRİ məkanında keçən əsrin ortalarında ilk dəfə idi ki, belə bir əsər çap olunmuşdu. Bu fəlsəfi mənalı kitab təbabət ilə fəlsəfə arasında möhtəşəm bir körpü salmışdı. Zərifə xanım həmin diqqətini insan, həkim və tibb işçisinin mənəviyyatına yönəlmişdir.

Zərifə xanım yazır ki, bütün ixtisaslar yaxşıdır, cəmiyyət üçün xeyirlidir, lazımlıdır və hər birinin özünəməxsus xüsusiyyətləri, mənəvi tələbləri var. Lakin tibb sahəsində olan mütəxəssislər onlardan seçilir, öz münasibətlərini, davranışlarını, təməsinin konkret formalarında iz bu-raxırlar.

Zərifə xanımın böyüklüyü, vətənpərvərliyi öndəri ki, o, tarixi edəbiyyatı araşdıraraq aydınlaşdırıb ki, XI əsrdə Azərbaycanda ilk mədrəsə - ruhani məktəblər açılıb. Bu məktəblərdə ilahiyat, təbabət öyrədilib və ruhani rütəbəli şəxslər, təbiblər hazırlanıb. Çox əsrlər bundan əvvəl olmasa, baxmayaraq, heç deməyəsən, bu məktəblər formalaşmış təhsil sistemi var imiş. Burada ruhani doktorinalara yanaşı, müasir elm sahələrini - astronomiya, riyaziyyat, məntiq, fəlsəfə ilə bərabər təbabət elmləri də öyrənilirdi. Bu isə Azərbaycanda təhsil və xüsusilə elmin inkişafında çox böyük əhəmiyyət kəsb edirdi.

XII əsrdə Azərbaycanda Şamaxı şəhəri yaxınlığında Məhəmməd adlı ərə-

Hər sənətin insana əbədiyyət qazandıran mənəvi ucalıqları var. Yəqin ki, bu sənəti qəlbini sevgisini qoyasan. Ona sirdən bir iş kimi yox, öz taleyin kimi baxasan, müqəddəs bir dəyər gözdə görəsən. Onunla ruhunun, vicdanının, mənəviyyatının rəsmi cızasan. Onda sənət insanı əbədiyyət zirvələrinə yüksəldəcək. Heç zaman da oradan yerə enməyə qoymayacaq.

Bir dövlət adamı qurduğu dövlətin gücü, qüdrəti ilə adını tarixə yazır. Bir memar, rəssam, həyətkeş məhəbbətinin istisi ilə yaratdığı abidənin əzəmətində yaşayır. Bir müəllim yetirdiyi tələbələrini zəkasında ömür sürür. Həkimlik isə ağır xəstəliklərdən xilas edib yenidən həyat başladığın ömürlərdə yaşamaqdır.

Baxışlardan boylanın ömür

Aprelin 15-də onun bu fani dünyamızdan köçüb getməsinin düz 34 il tamam olur. Bu, adı kimi zərif qadın, nəcib şəxsiyyət, bütün dünyada tanınan oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əziz qızı Əliyevadır. O, neçə illərdir ki, cismən aramızda yoxdur. Amma onun nə vaxtsa səfəli əlləri ilə nur başladığı yüzlərlə insan hələ də yaşayır, ömür sürür, ona minnətdarlıq duyğusu ilə bu dünyanın işığını, gözəlliklərini görə bilməyin lüt-fünüdür. Zərifə xanımın ruhu da indiki həyata bu insanların nəzərlərindən baxır. Onların gözü-nün işığında yaşayır.

1982-ci ilin 8 yanvarında Azərbaycanın görkəmli alimi və dövlət xadimi Əziz Məmmədke-rim oğlu Əliyevin anadan olmasının 85 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi sessiyadakı çıxışı zamanı Zərifə xanım ürək sözlərini belə ifadə etdi: "Atam ömrünün əvvəlindən tə sonunadək insanlarda yalnız nəciblik, xeyirxahlıq, humanistik, bəynəlmillətçilik, prinsiplilik hissələrinin bərqərar olması uğrunda çalışmış, adamları daim xoşbəxt görmək arzusu ilə yaşamışdır".

Malik olduğu bütün yüksək keyfiyyətlər - xeyirxahlıq, səxavətçilik, alicənablıq, sədəqət Zərifə xanımın böyüklüyü ailədən ötürülmüşdü. Çünki gözünü açıb bu mühitə əhatə olunmuşdu. Görmüşdü ki, ziyalılıq, əməksevərlik, səmimiyyət, doğma ocağa, xalqa və vətənə məhəbbət, bəşəri dəyərlərə bağlılıq onun valideynləri üçün bir dəyərdir. Onlar tez-tez bu ocağın qonağı olan Uzeyir bəy Hacıbəyli, Müslüm Məqomayev, Mir-əsədulla Mirqasımov, Süleyb, Səməd Vurğun kimi şəxsiyyətlərlə də hər şeydən çox məhz bu dəyərlər bir araya gətirir. Və bu xüsusiyyətlər Zərifə xanımın da şəxsiyyətinin ən qiymətli zinetinə çevrilir.

Göz həkimi

Hələ məktəb illərindən qərara almışdı ki, həkim olsun. Əlbəttə, burada atasının sənətinə davam etdirmək arzusunun təsiri də vardı. Amma əsl səbəb başqa idi. İkinci Dünya müharibəsi illərində Bakıda Əziz müəllimin evinin yaxınlığındakı binalardan bir neçəsinə hospitala çevrilmişdilər. Bu hospitalar cəbhədən gətirilmiş yaralılarla dolu olardı. Vətəndaşlıq borcunu, insanlıq məsuliyyətini hələ məktəb illərindən dərk edən Zərifə xanım məktəbdən sonra rəfiqələri ilə yaxınlıqdakı hospitalalara qaçardı. Burada tibb bacıları, sanitarlara kömək edərdi. Əli qələm tutmayan yaralıların uzaq-uzaq ellərdəki doğmaları üçün dikte etdikləri məktubları qələmə almaqla onların üreyində yaşamaq, həyatlarına davam etmələri üçün bir ümid çırağı yandırardılar. Ən çox da iki gözündən məhrum olub dünya işığına həsrət qalanların taleyini acıyardılar. Elə o vaxtda Zərifə xanım dərk etmişdi ki, əgər göz həkimi olarsa, insanlara nə qədər böyük fayda verə bilər.

Beləliklə, ömrünü tibb elminə həsr etməyi qarşısına məqsəd qoydu. 1942-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil oldu. 1947-ci ildə institutu ala qiymətlərlə bitirdi. Məhz həmin dövrdə Azərbaycanda gözü zədələyən və ağır nəticəyə, hətta tam korluğa səbəb olan traxoma infeksion xəstəliyi geniş yayılmışdı. Ona qarşı təsiri müalicə üsulları isə yox idi. Ona görə də bu infeksiya və onun ağır nəticələri ilə effektiv mübarizə təkcə oftalmologiyaya elmi üçün deyil, bütövlükdə respublika səhiyyəsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Belə bir dövrdə Zərifə xanım traxoma xəstəliyinə qarşı aparılan müalicəvi və profilaktik tədbirlərin təşkili və keçirilməsində fəal iştirak etməyə başladı. O, konkret müalicə təcrübəsindən başqa, Azərbaycanda traxoma xəstəliyinin daha geniş yayıldığı rayonlara gedir, həkim-oftalmoloqlara məruzələr oxuyur, əhali arasında çoxlu söhbətlər aparırdı. Amma problemin dərinliklərinə vaxt-çax odu de anlayırdı ki, ağır xəstəlik mübarizədə bütün bunlar hələ kifayət deyil. Azərbaycan regional əhəmiyyət kəsb edən göz xəstəlikləri problemlərini aradan qaldırmaq üçün bu mövzunu elmi cəhətdən ətraflı tədqiq etmək lazımdır. Gözün peşə xəstəliklərinə dair fundamental araşdırmalara, bu xəstəliklərin effektiv müalicə üsullarının və profilaktik tədbirlərin işlənilməsinə ehtiyac var.

Vətənpərvərlik, novatorluq, sədəlik akademik Zərifə xanım Əliyevaya ölkəmizdə və bütün dünyada oftalmoloqların və pasiyentlərin hörmətini və məhəbbətini, Azərbaycan xalqının etimadını qazandırmışdır.

Aprelin 15-də Zərifə xanımın vəfatından 34 il öteçək. Qəfil ölüm yalnız onun əzizləri üçün deyil, bütün xalqı üçün böyük itki olmuş və bu ağır indiyədək qəlbələri göynədir. Akademik Zərifə xanım Əliyeva sözün həqiqi mənasında İN-SAN olmuşdur. Onun həyatı bizim üçün əbədi nümunə qalacaqdır, xatirəsi ürayimizdə həmişə əziz tutulacaqdır.

Adilə NAMAZOVA, əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı, Azərbaycan Tibb Universitetinin Uşaq xəstəlikləri kafedrasının müdiri, akademik

Onun təklif etdiyi müalicə metodunun tezliklə bütün respublikada tətbiqinə başlandı. Və faydalı nəticələr dərhal özünü göstərdi.

Zərifə xanım çox xoşbəxt idi. Auditoriyalarda, kitabxanalarda, yazı masaları arxasında, minlərlə pasiyentlə, ucaq yerlərdəki insanlar arasında müayinələrdə keçən illərin zəhməti boşuna gəlməmişdi. Onun səfəli əllərinin səhri, alim zəkasının gücü ilə Azərbaycanın neçə-neçə oğul və qızları nəhayət ki, traxoma adlı ağır bir bələdan qurtulmuş olurlar.

Sevgi əfsanəsi

Tələ 1948-ci ildə Zərifə xanımı həyatının gözəl bir təsadüfü ilə qarşılaşmışdı. Bu təsadüfün adı sevgi idi. O, illər sonra Vətən və xalq qarşısında tarixi xidmətləri ilə Azərbaycanın ümummilli liderinə çevriləcək Heydər Əliyevlə həmin il tanış olmuşdu. Elə ilk tanışlıqdan da gənc qəlbərdə zaman ötdükcə əfsanəvi məhəbbət çevrilən qarışıqlı rəğbət hissi oyanmışdı. Hiss etmişdir ki, tale onları bir-birinə yazıb.

Ətrafda isə zamanın sərt ruzigarları əsirdi. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin el arınıdakı nüfuzunu, mərkəzdə ona olan yüksək münasibət gözü götürməyənlər vardı. Ölkə rəhbərləri bu böyük ziyalını özünün potensialı qəbzi kimi gördüdü. Ona görə də hər vaxt qurğub qurub sirdən çıxarmağa çalışırdı. Əziz Əliyevə qarşı təzyiqlər getdikcə güclənir və repressiya məşını onun ailə üzvlərindən də yan keçirdirdi.

Heydər Əliyevin - xüsusi xidmət orqanlarının gənc zabitanı Əziz Əliyevin qızına doğma münasibətindən xəbər tutan məqam fərsətləri bir an doğurduğu təhlükələri onun nəzərinə gətirdi. Əziz Əliyevə qarşı təzyiqlər güclənirdi. Əziz Əliyevə qarşı təzyiqlər getdikcə güclənir və repressiya məşını onun ailə üzvlərindən də yan keçirdirdi.

Heydər Əliyevin - xüsusi xidmət orqanlarının gənc zabitanı Əziz Əliyevin qızına doğma münasibətindən xəbər tutan məqam fərsətləri bir an doğurduğu təhlükələri özünə gətirdi. Əziz Əliyevə qarşı təzyiqlər güclənirdi. Əziz Əliyevə qarşı təzyiqlər getdikcə güclənir və repressiya məşını onun ailə üzvlərindən də yan keçirdirdi.

"On il keçsə də, mən bu qəmdən ayrıla bilmirəm"

Bu sözlər ulu öndər Heydər Əliyevə məxsusdur.

"...Gənc yaşlarımdan mənəim həyatım dövlət işi ilə bağlıdır. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda mənəim həmişə səmərəli, müvəffəqiyyətlə çalışmışımda hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin heç böyük rolu olub. Zərifə xanım kimi ömür, heç yoldaşım olmadığına və o, ailəmdə çox yüksək səviyyəli mənəvi mühit yaratdığına görə mən xoşbəxt olmuşam. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə imkan olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzərinə düşüb və o da bu vəzifəni şəfəli, sədəqətli, çox böyük məharətlə yerinə yetirib" - deyir ümummilli lider.

Aradan illər ötdü. Zərifə xanım vaxtsız ölümü ilə bu dünyada onu sevmən hər kəsin, ən çox da Heydər Əliyevin qəlbini dözülməz dərəcədə ağrıtdı. Və 1995-ci ilin 28 aprel günü - anadan olmasının 72-ci ildönümündə Heydər Əliyev onun haqqında kövrək səsi ilə bir ömürlük sevgi xatirəsini belə bölüdü: "Zərifə xanım çox böyük alim olub. Mən hələ onunla həyat quranda o, arıq elm yolunda idim, eilmə məşğul idim. Onun elmi fəaliyyəti məlumdur. O, çox istedadlı, çox xeyirxah, çox sadə insan idi. Mən bu bərədə çox danışa bilərəm. Ailəmin yaşaması, bu günlərə çatması, övladlarının təbiiyyəti üçün və həyatımda onun əvəzsiz rolu üçün mən bu gün Zərifə xanımın məzarı qarşısında baş əyirəm. On il keçsə də, onu bir dəqiqə də unutmuram və unutmayacağam. Mənəim övladlarımla bu əhvali-ruhiyyəyədədir. Onlar bu əhvali-ruhiyyədə təbiiyyətləniblər, formalaşıblar. Ona görə də bu gün bizim üçün müqəddəs gündür..."

...Bu gün xoşbəxt gündür. Çünki bu gün Zərifə xanım kimi böyük bir insan dünyaya gəlib, mənəim həyatımı xoşbəxt edib, mənə gözəl övladlar bəxş edib. Eyni zamanda, qəmi gündür. On il keçsə də, mən bu qəmdən ayrıla bilmirəm".

Fədakar alim

Bu, əslində, Zərifə xanımı yaxından tanıyan hər kəsin kədəridir. Çünki insanlara münasibətini, şəfqətini, xeyirxahlığını, sədəliyini, səmimiyyətini görəncə bu nəcib qadını sevmək mümkün deyildir.

Traxoma xəstəliyinin öyrənilməsi və müalicəsi üzrə elmi işləri yekunlaşdırdıqdan sonra Zərifə xanım bu dəfə də əsas diqqətini oftalmologiya elmi üçün vacib olan digər sahəyə - qlaukoma xəstəliyinin öyrənilməsinə yönəlmiş-

di. 1960-cı ildən 1967-ci ilədək Zərifə xanım Oftalmologiya İnstitutunda böyük elmi işçi vəzifəsində çalışdı. 1967-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Göz xəstəlikləri kafedrasına dosent vəzifəsinə dəvət olundu. Bu institut ömrünün son illərində həmin kollektivə rəhbərlik etmiş mərhum professor Əziz Məmmədke-rim oğlu Əliyevin - Zərifə xanımın atasının adını daşıyırdı. Bu institutda çalışdığı müddətdə də Zərifə Əziz qızının qəbulundan pasiyentlər əskik olmurdu. O, müalicə işi ilə məşğul olur: bir çox mürəkkəb cərrahiyyə əməliyyatları aparır, xəstələrə məsləhətlər verir, öz təcrübəsini təkmilləşdirmə kurslarına cəlb edilmiş həkimlərə bölüşürdü.

Görmə orqanının patologiyası ötən əsrin 60-cı illərindən etibarən onu ən çox düşündürən elmi məsələlərdən idi. Bu problem dəyərindən, nəzəriyyə və təcrübənin təmasında öyrənməkdən ötrü alim bir çox sənaye müəssisələrinə gedirdi. Göz üçün zərərli peşələrdə çalışan insanların şəxsinin özü müayinədən keçirir, əldə etdiyi elmi nəticələri qələmə alırdı. O, illərdə Zərifə xanım Bakı və Sumqayıtın bir sıra sənaye müəssisələrinin, o cümlədən Şin zavodunun səlxirində laboratoriya şəraitində elmi təcrübələr aparırdı. Bu təcrübələr ona imkan vermişdi ki, zəhərli maddələrin görmə orqanına təsirinə əsas qanunauyğunluğunu aşkar edərsin və bu fəsadların qarşısını almaqdan ötrü konkret təkliflər irəli sürsün.

Bir neçə illik gərgin zəhmətin Zərifə xanım üçün də, oftalmologiya elmi üçün də, müxtəlif göz xəstəliklərindən əziyyət çəkən insanların üçün də parlaq bəhrəsi özünü çox göstərmişdi.

1977-ci ildə Zərifə Əliyeva Moskva-da Helmholtz adına Göz Xəstəlikləri Elmi-Tədqiqat İnstitutunda "Azərbaycan kimya sənayesinin bəzi müəssisə işçilərinin görmə orqanlarının vəziyyəti" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə edərək tibb elmləri doktoru elmi dərəcəsi aldı, professor vəzifəsinə yüksəldi, 1981-ci ildə akademik M.İ.Averbaş adına ən yüksək mükafata layiq görüldü. 1983-cü ildə isə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçildi.

Hökim adı müqəddəsdir

Onun üçün ən böyük titül, ən böyük vəzifə həkimlik idi. Zülmətdən qurtulub yenidən dünya işığını görməyə başlayan bir xəstəsinin gözündəki sevinc Zərifə xanım üçün bütün əlamə dəydi. O, həkimlik sənətinə müqəddəs peşə kimi baxırdı. Başqa cür də ola bilməzdi. Çünki Zərifə xanımın gözə aqıb gördüyü Əziz Əliyev, Mirasədulla Mirqasımov, Sona Vəlixan və başqa tanınmış həkimlər, öz mənəvi keyfiyyətləri ilə haqqıqətən, bu sənəti müqəddəsləşdirən insanlar idi. Zərifə xanım sənəti bu münasibət, bu dəyərli yeni yetişən həkim kadrlarda da görmək istəyirdi. Ona görə öz elmi fəaliyyətində həkimlərin mənəvi təbiiyyəti, tibbi etika, səhiyyə əxlaqı kimi məsələlərə də xüsusi yer ayırırdı. Bu baxımdan onun 1983-cü ildə nəşr olunmuş "Həkimlərin mənəvi təbiiyyəti, deontologiya, tibbi etika və əxlaq məsələləri" adlı kitabı yalnız tibb işçilərinin stolüstü kitabı deyil, həm də insan münasibətləri kodeksidir.

Zərifə xanım bu məsələləri təkcə qələmə almaqla kifayətlənmirdi. Bir həkim kimi öz şəxsi nümunəsi ilə də bu yüksək əxlaq nümayiş etdirirdi. Başqaları üçün örnək yaradırdı.

Yaxından tanıyanlar, bu böyük şəxsiyyətlə ünsiyyətdə olanlar onun həssaslığını xüsusi vurğulayırlar. Zərifə xanımın insanları əzablandır, sevinc və kədərinə, heyecanını həssaslıqla duyurdu. O, xəstə qarşısında səfəsi, şəfqəti ilə nur saçan həkimlər arasında mərhəbən, kömək əli uzatmağa hər an hazır olan həmkar, cəmiyyətdə Azərbaycan qadını adınan dəyərli, qadın fəaliyyəti ənənələrinin ən gözəl xüsusiyyətlərini təmsil edən ziyalı Azərbaycan xanımı, evdə, ailədə, ailə döğmələrindən sevgisini bir an belə əsirgəməyən qayğıkeş ana idi. Bu sevginin, övladlara verdiyi təbiiyyəti, onlarda aşıladığı Vətənə bağlılıq hissini təzahürü Zərifə xanımın bu Vətənə bəxş etdiyi övladının - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin malik olduğu dəyərlərdir. Yurdumuzda Əziz Əliyev, insanlar göstərdiyi qayğıdır, xalq fədakarlığı xidmətidir. Bu, ulu öndər Heydər Əliyevdən əxz olunmuş dövlətçilik dərsəri ilə yanaşı, həm də Zərifə Əliyevadan gəlmiş təbiiyyətdir. Bu təbiiyyəti sadıqlıdır. Övdlarının belə bir dəyərlər mühitində böyütmüş ananın ruhuna ehtiramdır.

Mənəviyyət zirvəsi

"Zərifə xanım çox yüksək mədəniyyətə malik olan, çox istedadlı, bilikli insan idi. Nəinki öz peşəsində, eyni zamanda, hərtərəfli istedadlı bir insan idi və bəzilər üçün o, necə dəyərlər, son ümid yeri, ümid ünvanı idi. Hətta tanımadığı adamlar belə müxtəlif xahişlərə, müxtəlif şikayətlərə onun iş yerinə gəlirdilər. O çalışırdı ki, hər kəsə kömək göstərsin. Tanımadığı adamların xahişlərini qəlib atama çatdırırdı və o məsələlərin böyük əksəriyyəti öz həllini tapırdı. Yəni dəim insanlara xidmət etmək, kömək göstərmək arzuları, amalları ilə yaşayırdı". Prezident İlham Əliyev 2013-cü ilin aprelinde alimin anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə keçirilən anım mərasimində belə demişdi. Bu davranışların hər birinə bizi yaxşı tanışdır. Zərifə Əliyevadan əxz olunmuş bu keyfiyyətləri, xalqa xidməti, insanlara köməyi, onlara həyan olmağı biz illərdə ki, cənab İlham Əliyev siyasətində duyub müşahidə edirik.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın insanlara münasibətində, səmimiyyətində, mərhəmətində, insanlara üçün ortaya qoyduğu xeyirxah əməllərdə görürük.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva bu gün həm də bu əməllərdə yaşayır, düşüncələrində əsl ana abidəsi, mənəviyyət zirvəsi kimi ucalır.

Hikmət HACIYEV: "Bir kəmə, bir yol" Azərbaycan-Çin əməkdaşlığı üçün böyük imkanlar yaradır

"Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü Azərbaycan ilə Çin arasında əməkdaşlıq üçün böyük imkanlar yaradır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin Pekində Çinin nüfuzlu kütləvi informasiya vasitələrinə - milli xəbər agentliyi Sinxuaya, Çin Mərkəzi Televiziyasının ingilisdilli kanalına (CGTN) və "China Daily" qəzetinə müsahibələrində xüsusi vurğulan məqam olub.

Çin KİV qeyd edir ki, Şərqi Avropa və Qərbi Asiya arasında yolların kəsişməsində yerləşən Azərbaycan Çin ilə yüksək səviyyəli dialoqa, iqtisadi və ticarət əməkdaşlığına, habelə təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə səmərəli münasibətlərə malikdir.

Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin müəllifi olduğu "Bir kəmə, bir yol" strategiyasının səmərəli əlaqələrə və tərəfdaşlığa söykənən əhatəli əməkdaşlıq getirdiyini qeyd edən Hikmət Hacıyev bildirib ki, bu təşəbbüs ilə Azərbaycanın inkişaf gündəliyində duran məsələlər arasında böyük sinerji var. Azərbaycan bu təşəbbüsün çərçivəsində bütün layihələrdə iştirak hazırdır.

Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri deyib ki, iki ölkənin iqtisadi, o cümlədən ticarət, kənd təsərrüfatı, enerji, neft kimyası, turizm sahələrində əməkdaşlığı üçün böyüyük imkanlar var. Azərbaycan Çindən daha çox sərmayələrin cəlb olunmasını alqışlayır.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan və Çin beynəlxalq müstəvidə qarşılıqlı etimada və

hörmətə əsaslanan münasibətlərin qurulmasına töhfələr verir. İki ölkə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı da daxil olmaqla regional və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində fəal əməkdaşlıq edir.

Çin KİV Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi ilə Avropa və Asiya arasında nəqliyyat qovşağı rolunu oynamağı hədəflədiyini vurğulayaraq, Hikmət Hacıyevin sözlərinə istinadla, Azərbaycanın dəniz və hava limanları, avtomobil və demir yolları daxil olmaqla geniş nəqliyyat şəbəkəsinin yaratdığını yazır. Çin ilə Avropanı birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu xətti 2017-ci ilin oktyabrında istifadəyə verilib. Bu, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün müstəvidə əsas ortaq dəhşiz kimi fəaliyyət göstərir.

Reportajlarda Azərbaycanın Çin ilə iqtisadiyyatın müx-

təlif sahələrində, o cümlədən ticarət, investisiya, maliyyə istiqamətləri üzrə əməkdaşlığın daha da genişlənməsinə say göstərdiyi vurğulanıb. Bildirilib ki, Azərbaycan Çinə kənd təsərrüfatı məhsullarının, o cümlədən şərab, quru meyvə, meyvə şirələri və qənnadı məmulatlarının ixracı ilə bağlı intensiv danışıqlar aparır. Azərbaycan şirkətləri öz məhsullarının daha yaxşı tanınması və yerli bazarla çıxışının təmin olunması üçün ödənişli Şanxayda keçirilən birinci Çin beynəlxalq idxal sərgisi də daxil olmaqla, Çində təşkil olunan ərzaq və kənd təsərrüfatı məhsulları sərgi və yarışlarında fəal iştirak edir.

Hikmət Hacıyev Azərbaycan ilə Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün tərkib hissəsi kimi xalq təhsilinin, o cümlədən turizm sahəsində əməkdaşlığın, təhsil əlaqələri-

nin, mədəni mübadilənin genişləndirilməsinə çalışdığını diqqətə çatdırıb. Bu ilin fevralında Pekində iki ölkə arasında turizm sahəsində imzalanmış anlaşma memorandumu çinli turistləri Azərbaycana səfərə gəlməyə təşviq edəcək.

Qeyd olunub ki, Çinin Cənubi Qafqaz ilə ticarətində, demək olar ki, yarı Azərbaycanın payına düşür. Azərbaycan Çin qiymətli kağızlarına 1,7 milyard dollar sərmayə yatırır.

Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri müsahibələrində Azərbaycanın son illər sosial-iqtisadi sahədə qazanmış uğurlarından, hökumətin qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində atdığı addımlardan danışıb. Azərbaycanın baxımdan da Çin ilə sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm, İKT və digər istiqamətlərdə əməkdaşlığın genişlənməsinə maraqlıdır.

Vətəndaşın güvənc yeri dövlətdir

Əvvəlki 1-ci səh.

Lakin gəlin onu da etiraf edək ki, hər hansı obyektə baş verən yanğın bu və digər dərəcədə insan faktoru ilə bağlıdır. Kür hövzəsindən qəzəblənib çıxanda, torpaq adamın ayağının altından qaçanda insan aciz olur, hamımız baş verənlərə barışmaq məcburiyyətində qalırıq. Lakin yanğın ələ-bələ baş verməyir, onun törəməsinə dalayısı və ya bilavasitə göz yumanlar səbəbkar olur.

Müsavirədə fəvqəladə hallar naziri Kəmələddin Heydərov yanğının baş vermə səbəbləri, əhatə dairəsi və həyata keçirilən təxirəsinə təxirə qaldırılmaqda dövlət başçısına məlumat verdi. Yanğının mənbəyinin ticarət mərkəzində kənarında yerləşən və qanunsuz inşa olunan dənərxanadan başladığını dedi.

Gəlin ayri-ayrı oturmaq, düz danışmaq. Bakıda özbaşına neiki obyekt, heç pəncərə də açılmırmənsən. Elədirsə, necə olur ki, bir qanunsuz dənərxana bütün paytaxtı silikləsin, elə hadisə törətsin ki, 35 yanğınsöndürən maşın və 3 helikopter bu işin öhdəsindən çətinliklə gəlsin? Ticarət mərkəzinin özündə də yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl olunmayıb. Bu barədə isə Fəvqəladə Hallar Nazirliyi 2015-ci ildən çərçək ki, mərkəzdə təhlükəsizlik tədbirləri görülmür. Hər şey səbəbdənsə nazirliyin səsinə eşidən olmur.

Müsavirədə Baş prokuror Zakir Qaralov hadisə ilə bağlı Cinayət Məcəlləsinin 225-ci maddəsi üzrə cinayət işinin qaldırıldığını, vəcib ekspertizaların təyin olunduğunu, hadisə ilə bağlı sahibkarların dindirilməsi və ilkin ifadələrinin alınması istiqamətində işlərin görülməsinə qeyd etdi. Daxili işlər naziri Fəxrət Usubov yol polisi əməkdaşlarının yanğınsöndürənlərin hadisə yerinə vaxtında və maneəsiz çatmaları üçün lazımı şərait yaratdığını, 400 nəfərdən çox polis əməkdaşının təhlükəsizlik tədbirlərini təmin olunmasına cəlb edildiyini, yanğının baş verməsi ilə bağlı müşahidə kameralarının qeydlərinin müvafiq qurumlara təqdim olunduğunu bildirdi.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev isə sahibkarlara bir neçə istiqamətdə ilkin dövlət dəstəyinin göstəriləcəyini, müəyyən halda güzəştli kreditlərdən istifadə edəcəyini, sahibkarların yeni ticarət mərkəzi tikilənədək digər ticarət mərkəzlərində yerləşdirilməsi istiqamətində işlərin aparılacağını vurğuladı.

Bir sözlə, bütün dövlət qurumları Prezidentin tapşırıqlarına əsasən yanğın çəkən sahibkarların problemlərini həll olunması istiqamətində vacib addımları atacaqlarını bildirdilər. Biz bunu dövlətin humanitar jesti kimi alqışlayırıq. Və haqqatən də onun şahidi oluruq ki, Prezident dövlətin bütün imkanlarını yanğının fəsadlarını aradan qaldırılması, sahibkarların düşükləri vəziyyətdən xilas edilməsi üçün səfərbərliyə almışdır.

Lakin o da var ki, müasir dünyada, inkişaf etmiş ölkələrin özündə belə məsələlər fərqli qaydada həll olunur. Hətta ABŞ kimi ölkədə belə hadisələrdə ziyan çəkənlərə dövlət səviyyəsində yardım edilir. Bu cür hadisələr baş verəndə bütün maliyyə yükü sigorta şirkətlərinin boynuna düşür. Qəribə təfəkkürü ona hesablanıb ki, hər bir sahibkar daşınar və daşınmaz əmlaklarına sigortalıdır. Çünki əmlakın sigortalıması hər bir sahibkar, yaxud adı vətəndaş üçün vacib məsələdir.

Şamaxı, İsmayilli, Ağsu rayonlarında baş verən zəlzələ zamanı da məlum oldu ki, təbii fəlakətdən ziyan dəyən evlərdən heç biri siqortalı deyildir. Halbuki fərdi mülk sahibləri bunu etməli idilər, hətta dövlət bu istiqamətdə humanist siyasət yeritib belə. Prezident müsavirədə bu mövzuya toxunaraq demişdir: "Bu, bizim siyasətimizdir, biz bu siyasətə sadıq və bunu bütün sahələrdə aparacağıq. Ona görə baş verməmiş yanğınla bağlı, əlbəttə ki, ilk növbədə biz burada əziyyət çəkən, maddi ziyan dəyən sahibkarların vəziyyətini başa düşməliyik, onlara kömək göstərməliyik və göstərəcəyik".

Bahadır İMANQULIYEV, "Azərbaycan"

AHİK-in nümayəndə heyəti Ümumhəmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının tədbirində iştirak edib

Moskvadakı Əmək Sarayında Ümumhəmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının (ÜHK) prezidenti, Rusiya Müstəqil Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Mixail Şmakovun sədrliyi ilə Ümumhəmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının İcraiyyə Komitəsinin iclası keçirilib.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasından AZƏRTAC-a bildirdilər ki, ÜHK-in İcraiyyə Komitəsi bu qurumun Şurasının iclasının gündəliyini, iş qaydasını, redaksiya komissiyasının tərkibini, eləcə də hazırlanmış sənədlərin layihələrini nəzərdən keçirib. Müzakirədən sonra onların Şurasının iclasına təqdim edilməsi üçün qərar qəbul olunub.

ÜHK-in baş katibinin müavini Albert Potapov "ÜHK-ə üzv təşkilatların fəaliyyət göstərdiyi müstəqil ölkələrdə BÖT-in konvensiyalarının ratifikasiyası və uyğunluğu haqqında" çıxış edib. Çıxışa münasibət bildirən İcraiyyə Komitəsi təsdiq edib ki, ödənişli müstəqil dövlətlərin həmkarlar ittiifaqları birlikləri ÜHK-in siyahısına daxil olan Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BÖT) 11 konvensiyasının və digər beynəlxalq əmək normalarının ratifikasiyası üçün əhəmiyyətli iş görüblər.

Həmkarlar ittiifaqları hakimiyyət orqanlarına və biznes strukturlarına tərs göstərən bütün kanallardan istifadə edərək ratifikasiya prosesində müsbət dəyişikliklərə nail olublar. İclasda həmçinin məşğulluğun təşviq və işsizlikdən qorunma haqqında 168 sayılı konvensiyanın region ölkələrinin heç birində ratifikasiyası olunmadığı narahatlıq hissi ilə qeyd edildi. 2018-ci ilin iyun ayında Beynəlxalq Əmək Konfransının 107-ci sessiyasına təqdim olunan BÖT-in Konvensiya və Təvsiyələrinin Tətbiqi üzrə Ekspert Komitəsinin son hesabatında region ölkələrində konvensiyaların çox sayda pozuntularının olduğu deyilib. İcraiyyə Komitəsi müstəqil dövlətlərin həmkarlar ittiifaqları birliklərini öz ölkələrində BÖT-in ən vacib konvensiyalarının ratifikasiyasına və onların milli əmək qanunvericiliyində vaxtında və tam şəkildə tətbiqinə (implemantasiya) nail olmağa çağırır.

İcraiyyə Komitəsi 28 aprel - Ümumdünya Əməyin Mühafizəsi Günü, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının 100 illiyi və 1 may - Zəhmətkeşlərin Beynəlxalq Həmrəyliyi Günü ilə bağlı ÜHK-in müraciətlərini təsdiq edib.

ÜHK və "Müstəqil dövlətlərin veteranlarının (təqaüdüçülərinin) ictimai təşkilatları birliyi" Beynəlxalq İttifaqların Əlaqələndirmə Şurası Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin 74-cü ildönümü ilə əlaqədar 9 may bayramının qeyd olunması barədə həmkarlar ittiifaqları və veteran təşkilatlarına müraciət etmək qərarına gəlib.

Aprelin 12-də ÜHK-in Şurasının iclası keçirilib. 2018-ci ilin dekabrında ÜHK-ə qoşulan Özbəkistan Həmkarlar İttifaqları Federasiyası tərəfindən namizədləri irəli sürülən nümayəndələr də daxil olmaqla, yenidən Şura üzvlərinin səlahiyyətləri təsdiq edildi. Şurada həmçinin Qazaxıstan Əmək Konfederasiyası Həmkarlar İttifaqları Birliyinə ÜHK-ə üzv olmaq barədə ərizəsinə baxılıb və müsbət rəy verilib.

Şurasın iclasında Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı, Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının vitse-prezidenti Səttar Möhbəliyev "Zamanın global çağırışları şəraitində müstəqil dövlətlərin sosial-iqtisadi vəziyyəti" mövzusunda çıxış edib.

S.Möhbəliyev iclas iştirakçılarında məlumat verərək bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası, balanslaşdırılmış sosial-iqtisadi siyasət iqtisadiyyatın inkişafına, makroiqtisadi stabilliyin və maliyyə dayanıqlığının qorunmasına, Azərbaycan xalqının maraqlarını əks etdirən sosial inkişafa yönəldilib. Neft gəlirlərinin düzgün bölüşdürülməsi, iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişaf

etdirilməsi, neft faktorundan asılılığın azaldılması və son 15 ildə qəbul edilmiş, zamanın çağırışlarına cavab verən digər qərarlar ölkənin postneft inkişaf dövrünə sürətli keçidə imkan yaratmış, şok effektə yol vermədən həyata keçirilmiş sənaye iqtisadi islahatlar ardıcıl qaydada inkişafa, stabil əmək bazarına və əhalinin sosial müdafiəsi sahəsində vaxtında həyata keçirilən islahatlar yönü açıb.

2018-ci ildə dərin iqtisadi islahatların aparılması davam etdirilib, yeni sənaye istehsalatları yaradılıb və inkişaf etdirilib, xüsusən də qeyri-neft sahələrində iqtisadi sferanın səffatlığı təmin edilib.

Azərbaycan tərəfindən ratifikasiya edilmiş BÖT-in 131-ci Konvensiyasının yerinə yetirilməsi istiqamətində həmkarlar ittiifaqlarının təkidlə apardığı iş Azərbaycan Respublikası hökuməti tərəfindən dəstəklənib, məsələ sosial və iqtisadi məsələlərə dair Üçtərəfli Komissiyasının iclasında müzakirə edilib, ölkə qanunvericiliyinə dəyişikliklər edilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə təkliflər göndərilib. 2018-ci ildə Azərbaycanda əməkçilərin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair geniş islahatlar paketinin həyata keçirilməsi davam etdirilib.

Son illər dövlət tərəfindən əmək müqaviləsi iştirakçılarının hüquq bərabərliyinin təmin edilməsi, onların qanuni maraqlarının müdafiəsi, əmək müqaviləsi ilə vəzifələrinə yerinə yetirilməsinin hüquqi təminatı sahəsində sistemli və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilməkdədir.

S.Möhbəliyev deyib ki, bununla əlaqədar Azərbaycan Prezidentinin 2019-cu il 3 aprel tarixli "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi barədə" fərmanı xüsusi qeyd olunmalıdır. Fərmandan müddətli işçilərin və əmək kollektivlərinin sosial, əmək, iqtisadi maraqlarını müdafiə edən ədalət məhkəmələrində islahatların zəruriliyi vurğulanıb. Əmək mübahisələri ilə məhkəmələrə müraciət edən işçilərin imkanlarını genişləndirmək, prosedurları sadələşdirmək, inzibati xətalar barəsində işlərin baxılma müddətlərini konkretləşdirmək barədə göstərişlər verilib.

Ölkənin dayanıqlı inkişafını həmkarlar ittiifaqları "2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf məqsədləri" Dövlət Proqramının əmək sferasının inkişafına, əməkçilərin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına, işsizliklə mübarizəyə, gender bərabərliyinə yönəlməsi müddəalarına həyata keçirilməsində öz fəal iştirakında görürlər.

S.Möhbəliyev çıxışının yekununda bir sıra məsələlərə diqqət cəhəkərək bildirdi ki, əmək bazarında və əmək münasibətləri sferasında yeniliklər və çağırışlar bizim hamımızdan fərqli adekvat təşkilatı struktur və iş fərmanı axtarışı tələb edir. Ümumhəmkarlar İttifaqları Konfederasiyası elmi-tədqiqat və tədris mərkəzlərinin, üzv təşkilatların iştirakı ilə belə kateqoriyadan olan işçiləri həmkarlar ittiifaqları strukturunda birləşdirməyin düzgün qanunvericiliyə uyğun yolumu tapa bilər. Qeyri-ittifaqlı işçilərin və məşğul olan işçilərin sosial-iqtisadi hüquqlarının müdafiəsi işini təkmilləşdirməkdə biz maraqlıyıq və bu, gələcəkdə bizim sıralarımızın genişlənməsinə və möhkəmlənməsinə xidmət edər.

Ağcabədidə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Sadiq Hüseynovun büstünün açılışı olub

Ağcabədi rayonu Xocavənd kənd 1 nömrəli tam orta məktəbdə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı şəhid Sadiq Hüseynovun büstünün açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, şəhidin ailə üzvlərinin, döyüş yoldaşlarının, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələrinin iştirak etdiyi mərasimdə əvvəlcə Azərbaycanın Dövlət himni səsləndirilib, respublikamızın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükulla yad edilib. Sonra tədbir iştirakçıları Milli Qəhrəmanın büstü önünə əkilmiş və tor qəranfillər qoyublar.

Tədbirdə Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası rayon təşkilatının sədri Rövşən Əhmədov, rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Əlizzadə Nəcəfov, şəhidin ailə üzvləri və döyüş yoldaşları çıxış edərək

onun mənalı həyat və qəhrəmanlıqla dolu döyüş yolundan danışıblar. Məlumat verilib ki, Hüseynov Sadiq Danyandur oğlu 1969-cu il iyulun

29-da Ağcabədi rayonunun Xocavənd kəndində anadan olub. 1989-cu ildə Şuşa şəhərində polis şöbəsinin sahə müvəkkili kimi işə başlayıb.

Ermənilərin torpaqlarımıza qarşı təcavüzü başlayanda polis əməkdaşları olaraq döyüşlərə qatılıb. 1992-ci il martın 29-da döyüşlərdən birində

ağır yaralanıb. 1992-ci il aprelin 13-də erməni silahlı dəstələrinin Şuşanı raket atəşinə tutması zamanı döyüş yoldaşlarını xilas edərək qəhrəmancasına həlak olub. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1992-ci il 8 oktyabr tarixli fərmanı ilə ölümdən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülüb. Təhsil aldığı Xocavənd kənd tam orta məktəbi onun adını daşıyır.

Çıxışlarda şəhid ailələrinə göstərilən dövlət qayğısından bəhs edilib, gənclərin vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsində tədbirin əhəmiyyətli yüksək qiymətləndirilib.

Sonda məktəblilərin ifasında kompozisiya nümayiş olunub. Kompozisiyada Azərbaycan Ordusunun mübarizliyi, mərd oğulların vətənin azadlığını və ərazi bütövlüyünü canlarından üstün tutması, ordu ilə xalqın birliyi tərənnümü edilib.

Aprel döyüşlərinin qəhrəmanı ehtiramla yad edildi

Tarixə düşmüş 2016-cı ilin Aprel döyüşləri bizim zəfər salnaməmizdir. Həmin döyüşlərdə şəhid olanlardan biri Elvin Namazovdur.

Bu günlərdə şəhidin doğulub boya-başa çatdığı Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində yene də böyük izdiham var idi. Elvin Namazov xatirəsinə ehtiram göstərmək üçün kənd qəbiristanlığına yığılarla insan toplaşmışdı. Onun mərasimində çıxış edən Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev ölkə rəhbərinin diqqət və qayğısı sayəsində ordumuzun qazandığı nailiyyətlərdən söz açıb. Aprel döyüşlərini böyük qələbəyə apararaq şanlı yolumu başlandı kimi dəyərləndirmişdir. O qeyd etmişdir ki, Aprel döyüşlərində şəhid olan Elvin də həmyerlilərinin qəlbində yaşayır. Elvin təkə ata-anasının deyil, Azərbaycan xalqının oğludur.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax rayon şöbəsinin rəisi Mehman Rəhimov Elvin Namazovun heyət və döyüş yolundan, xidməti uğurlarından danışmışdır. Demişdir ki, 1990-cu ildə anadan olan Elvin 2012-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbini bitirdikdən sonra Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Təlim-Tədris Mərkəzində birillik kurs keçmiş və Müdafiə Nazirliyinin xüsusi təyinatlılardan ibarət

"N" sayılı hərbi hissəsində komandir vəzifəsinə təyin olunmuşdu. 2016-cı ildə ona baş leytenant rütbəsi verilib və təmas xəttinə göndərilməmişdi. Tərtir istiqamətində gedən döyüşlərdə düşmənin həmlələrini qarşısının alınmasında fəallıq göstərmiş, 2016-cı ilin aprel ayında erməni ordusunun hücumunun qarşısını alarkən gedən şiddətli döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. O, ölümdən sonra göstərdiyi igidliyə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 19 aprel 2016-cı il tarixli sərəncamına əsasən "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olunmuşdur.

Anım mərasimində qeyd edilmişdir ki, Elvin Namazovun əziz xatirəsinə əbədiləşdirmək üçün rayonda bir çox işlər görülmüşdür. Qazax şəhərinin mərkəzində onun xatirəsinə bulaq kompleksi inşa edilmiş, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında və "Öyrədərək öyrənirik" Gənclərin İntellektual İnkişafına

Destək İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə "Vətən üçün hazır ol!" layihəsi çərçivəsində çəkilmiş "Qarabağa doğru" sənədli filmində haqqında geniş bəhs olunmuşdur.

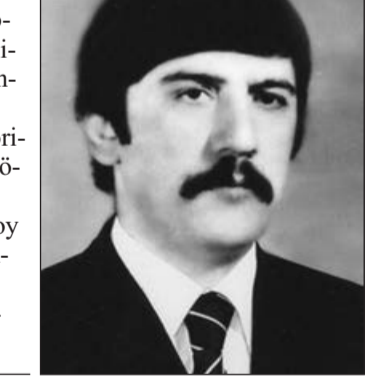
Rayon təhsil şöbəsinin müdiri Nizameddin Babanlı, I qrup Qarabağ müharibəsi əlili Nəzakət Aliyev, əməkdar mədəniyyət işçisi Zəminə Xanəli və başqa çıxış edərkən şəhidin ailəsinə belə bir oğul böyüdüklərinə görə minnətdarlıq etmiş, vətən uğrunda şəhid olanların heç vaxt unudulmayacaqlarını bildirmişlər.

Şəhidin atası Məmməd Namazov Elvinin xatirəsinə göstərilən ehtirama görə ölkə rəhbərlərinə, mərasim iştirakçılarna ailəsi adından minnətdarlıq etmişdir. Mərasimdə Yuxarı Salahlı kənd orta məktəbinin şagirdləri şəhidlərə həsr olunmuş şeirlər səsləndirmiş, ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş etdirmişlər.

İllər keçsə də unudulmur

Taleh Nəbiyev 1958-ci il dekabr ayının 12-də Gəncə şəhərində anadan olmuşdu. Ailədə 8 uşaq idilər. Atası dünyasını erkan döyüşündən ailənin ağırlığı anasının üzünə düşmüşdü. Xalqımızın gözəl ənənəsi var ki, ailədə olan oğul övladları bir az boy çıxaran kimi bir işin qulpundan yapışır, anasına kömək olmağa, onun yükünü azaltmağa çalışırlar.

Elə buna görə də Taleh oxuyub təhsilini davam etdirməkdən çox sənət yönərmək fikrinə düşdü. Bu məqsədlə axşam məktəbində təhsilini davam etdirməklə yanaşı, Gəncə Xalça-Mahud Kombinatında işləməyə başladı. Beləliklə, həm təhsilini başa vurdu, həm də ailəsinə yaxından dayaq oldu.

Lakin 1990-cı ilin əvvəllərində hər gün eşitdiyi üzücü xəbərlər ona rahatlıq vermirdi. Bir gün dözə bilməyən öz xatədi xidmət etməyi qarşısına məqsəd qoydu. 1992-ci ilin noyabr ayında Ağdərə uğrunda gedən döyüşlərə qatıldı. Arabir evə baş çəkər, ailəsi ilə maraqlanırdı. Hər gəlişində həyat yoldaşı Gülnaz ona özünü qorumağı tapşırırsa da, Taleh ona narahat olmasınını söyləyirdi.

Talehin qardaşı Mehdi Ziyadov da həmin dövrdə ön cəbhədə vuruşurdu. İgidliyinə, cəsaratına görə ona "Mıxaylo" laqəbi vermişdilər. Xocalı soyqırımından sonra özünə yer tapa bilməyən, qalbi qıscas hissi ilə döyünən Mehdi könüllü olaraq cəbhəyə getmişdi. Füzuli, Laçın, Goranboy rayonu ərazisində gedən döyüşlərdə igidliklə vuruşmuşdu. Son döyüş yeri isə Yuxarı Veysəlli kəndi olmuşdu. Başından aldığı güllə yarası Mehdiyə də arzularını yarıncıq qoydu.

Gülnaz xanım ömür-gün yoldaşını 1992-ci ilin noyabr ayında itirdiyini söylədi. Dedi ki, cəmi 11 il ailə xoşbəxtliyi gördü. Lakin Taleh şəhid olandan ailəsi heç vaxt dolanmış çəhətdən çətinlik çəkməyib. Şəhid ailəsi kimi hər zaman dövlətin diqqət mərkəzində olub. Evlə təmin edilib. Bundan başqa onlara əlavə torpaq sahəsi də verilib. Aylıq müavinət də alır. Bu yaxınlarda isə 11 min manat birdəfəlik yardım alan Gülnaz buna görə dövlət başçısına ailəsi adından minnətdarlığını bildirdi.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli dövlətin ən prioritet məsələsidir

Əvvəli 1-ci səh.

Ümumilikdə bu kateqoriyadan olan soydaşlarımızın sosial problemlərinin həlli üçün indiyədək 7,1 milyard manat vəsait xərclənmişdir. Bu gün də məcburi köçkünlər üçün evlərin inşası davam etdirilir. Yalnız 2018-ci ildə məcburi köçkünlər üçün 5 mindən çox mənzil inşa edilmiş, bu il isə minimum 6 min mənzil istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

İndi budur, onlardan biri - paytaxtdakı yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış 810 məcburi köçkün ailəsi üçün salınan çoxmərtəbəli binalardan ibarət yeni yaşayış məhəlləsinə ayrılan 15 hektar torpaq ərazidə 2018-ci ilin əvvəlində başlanan tikinti işləri artıq başa çatmışdır. 15 doqquzmərtəbəli binadan ibarət yeni kompleksdə məktəb və uşaq bağçası, klub-icma mərkəzi, həkim məntəqəsi inşa edilmiş, istirahət parkı salınmışdır. Yeni yaşayış məskənin açılış mərasimində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iştirak etmişdir.

Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan danışıqdan Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlər də vurğulamaq lazımdır. Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün yaşayış kompleksi inşa edilmişdir. Abşeron rayonunun Masazır, Mehdiabad, həmçinin Sabuncu rayonunun Ramana qəsəbələrində 470 ev məcburi köçkünlərə təqdim edilmişdir. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən alınan

465 mənzilə Binəqədi rayonu, 9-cu mikrorayon ərazisindəki Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının yarımqıç binasında məskunlaşmış məcburi köçkün ailələri köçürülmüşdür. Sumqayıtdakı 1005 məcburi köçkün ailəsi üçün inşa olunmuş yaşayış binalarının da açılışı olub. Bütün bunların reallaşmasında Meh-

riban xanımın səyi və əməyi əvəzlidir.

Məcburi köçkünlərlə sonuncu görüşdəki çıxışında Prezident İlham Əliyev demişdir: "Onu da bildirməliyəm ki, salınan qəsəbələr arasında elələri var ki, vaxtilə işğal olunmuş və işğaldan azad edilmiş torpaqlarda salı-

nıb. O cümlədən Horadiz şəhəri, demək olar ki, yenidən qurulub və bu gün ən gözəl yaşayış yerlərindən biridir. Şirax qəsəbəsində mindən çox köçkün ailəsi məskunlaşmış, hansı ki, o ərazilər işğal altında idi. Cocuq Mərcanlıda 150 evdən ibarət gözəl qəsəbə salınıb, müasir infrastrukt-

ur, iş yerləri, kommunikasiyalar yaradılıb. Yeni bu yerlərə həyat qayıdıb".

Ümumiyyətlə, dövlət başçısı məcburi köçkünlərin problemlərini həllinə kompleks şəkildə yanaşmağa üstünlük verir. Yeni söhbət yalnız yeni binaların tikilməsindən, yeni şəhərciklərin salın-

masından getmir. Eyni zamanda, məcburi köçkünlərin bütünlükdə sosial şəraiti yaxşılaşdırılır, onlara dövlət tərəfindən verilən sosial dəstək artır. Bu yaxınlarda çox böyük sosial paketin təsdiqlənməsi, o cümlədən məcburi köçkünlərin müavinətlərinin 50 faiz artırılması da bu qəbildən olan məsələlər sırasındadır. Ölkənin artan iqtisadi gücü, yaranan maliyyə imkanları ona imkan verir ki, sosial məsələlərə əlavə vəsaitlər yönəldilsin.

Dövlət başçısı çıxışında sosial layihələrin davamlı şəkildə icra edəcəyini bəyan edərək bildirmişdir ki, inkişafın yeni mərhələsinə qədəm qoymuşuq və məhz bu mərhələdə iqtidar-xalq birliyi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir: "Deyə bilərəm ki, bütün addımlar əhali tərəfindən dəstəklənir, buna yüksək qiymət verilir və bu, bizə əlavə imkanlar yaradır. Biz ölkəmizi müasirləşdirməliyik, biz Azərbaycanı inkişaf etdirməliyik. Elə etməliyik ki, bütün problemlər öz həllini tapsın. İqtisadi, sosial sahələrdə, məhkəmə-hüquq, dövlət orqanları sahələrində bütün xoşagəlməz hallara son qoyulmalıdır. Azərbaycanda şəffaf tam təmin edilməlidir və biz buna nail olacağıq. Bu, bizə əlavə imkanlar verəcək. Bütün daxilimələri daha da artacaq, sosial məsələlərin həlli daha da sürətlə gedəcək".

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Rusiyada keçirilən sərgidə Azərbaycan məhsullarına maraq çox olub

Moskvada keçirilən "MosBuild 2019" sərgisində Azərbaycan məhsullarının ixracına dair razılıq əldə edilmişdir.

İqtisadiyyat Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Azərbaycan məhsulları Moskvada təşkil edilmiş "MosBuild 2019" beynəlxalq tikinti və inşaat materialları sərgisində nümayiş olunub. Sərgidə İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycanın İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AzPROMO) təşkilatçılığı ilə tikinti və inşaat materialları istehsalı ilə məşğul olan 10 Azərbaycan şirkəti öz məhsullarını "Made in Azerbaijan" vahid ölkə standında təqdim edib.

Sərgi çərçivəsində Azərbaycan məhsullarının ixracına dair müzakirələr aparılıb.

Vergiödəyicilərin məlumat almaq imkanları genişləndirilir

Vergilər Nazirliyinin "vergilər.az" saytında "Ekspert baxışı" adlı yeni rubrikada videoşərhlərin yayımına başlanılıb.

Burada vergi qanunvericiliyi, mühasibat uçotu, sosial sığorta haqlarının hesablanması və ödənişi, bəyannamələrin hazırlanması qaydaları və digər aktual məsələlər təqdim olunacaq.

Əsasən vergiödəyicilərin maarifləndirilməsinə yönəldilmiş videoşərhlərdə tanınmış ekspertlərin müvafiq mövzular üzrə tövsiyə, rəy və fikirləri yer alacaq.

"Ekspert baxışı" vergiödəyicilərinin maraqlandıran suallara cavab tapmaq, vergi və mühasibat məsələlərinə dair nümunələr əsasında praktik məlumatlar əldə etmək üçün onlara kömək edəcək.

Kapital bazarlarının təkmilləşdirilməsində Koreya təcrübəsi öyrənilir

Azərbaycan ilə Koreya Respublikası arasında kapital bazarlarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılıb.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının mətbuat xidmətinin yaydığı məlumata görə, Bakı Fond Birjasının və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Depozitarının mütəxəssislərindən ibarət nümayəndə heyəti Koreya İnkişaf İnstitutunun həyata keçirdiyi Bilik Mübadiləsi Proqramı çərçivəsində Koreya Respublikasında səfərdə olub.

Koreyanın İqtisadiyyat və Maliyyə Nazirliyi tərəfindən maliyyəlaşdirilən Bilik Mübadiləsi Proqramı iştirakçı ölkələrdə iqtisadi inkişaf təcrübəsinin bölüşdürülməsini, məsələlərin verilməsi və bacarıqların artırılması üzrə tədbirləri nəzərdə tutur. Proqram çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyəti ilə Koreyanın mütəxəssisləri arasında kapital bazarlarının, baza aktivləri xarici valyuta və qiymətli kağızlar olan törəmə maliyyə alətlərinin, habelə qiymətli kağızlarla kirlin və hesablaşma sistemlərinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılıb, repo bazarının inkişaf etdirilməsi, investisiya fondları üçün əlverişli mühitin yaradılması məsələlərinə dair Koreyanın təcrübəsi öyrənilir.

Koreyanın mütəxəssislərindən ibarət heyətin mayda Azərbaycana növbəti səfəri və proqram üzrə yekun hesabatın hazırlanması nəzərdə tutulur.

DSK xəbər verir...

Bu il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkənin tikinti müəssisələrində 11 min 647, o cümlədən dövlət müəssisələrində 4 min 980, qeyri-dövlət müəssisələrində 6 min 667 tikinti maşın-mexanizmi olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) məlumatına görə, ötən il 1104 maşın tam amortizasiya olunub, onlardan 253-ü istismara yararsız olduğuna görə silinib.

Keçən il tikinti müəssisələri tərəfindən 167 ədəd müxtəlif növ tikinti maşın-mexanizmi alınmışdır, onlardan 68-i yükünü özünü idarə edən avtomobillər, 17-si yolbasan maşınlar, 13-si stasionar və avtomotonnaşlar, 13-ü pnevmotəkərli kranlar, 13-ü pnevmatik əl maşınları, 11-i karxanalar üçün mobil və stasionar qırma-ələmə avadanlıqları, 28-i isə digərləri olub. Tikinti maşın-mexanizmlərin 9,7 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasında, 65,3 faizi Bakı şəhərində, 8,1 faizi Aran, 4,2 faizi Gəncə-Qazax, 3,8 faizi Abşeron, 8,9 faizi isə digər iqtisadi rayonlarda cəmlənib.

Qlobal neft tələbatı gündəlik 100,6 milyon barelə çatacaq

Cari ildə qlobal neft tələbatının gündəlik 100,6 milyon barelə yüksələcəyi nəzərdə tutulur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (IEA) neft bazarına dair aylıq hesabatında deyilir. Bildirilir ki, 2019-cu ildə qlobal neft tələbatı 1 milyon 400 min barel artaraq sutkalıq orta hesabla 100 milyon 600 min barel təşkil edəcək.

EIA-a görə, bu il neftə olan gündəlik tələbatda 35 milyon 600 min barel ilə Asiya-Sakit okean ölkələri ilk sırada olacaq. Sonrakı yerlərdə isə 32 milyon 200 min barellə Amerika qitəsi və 15 milyon 100 min barellə Avropa qərarişacaq.

Ən böyük geoloji kəşfiyyat işləri

Bunlar ölkəmizdə - Xəzərin Azərbaycan sektorundadır

İndiyədək Xəzərin Azərbaycan sektorunda bir çox nəhəng karbohidrogen yataqları kəşf edilmiş və hazırda müvafiqiyyətlə istismar olunur. Bununla yanaşı, ümidverən perspektiv strukturlar da çoxdur. Onların dördündə SOCAR-ın iştirakı ilə geoloji kəşfiyyat işləri aparılır və bu işlər ayrı-ayrı strukturlarda müxtəlif mərhələlərdədir.

Sözgedən strukturlara aid müqavilələrin ikisi keçən il imzalanıb. Bunlardan biri D230 blokunun birgə kəşfiyyatı və işlənməsi üçün Həsirlatın Pay Bölgüsü Sazişində (HPBS). Saziş 2018-ci il aprelin 26-da Londonda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş naziri Tereza Meyin iştirakı ilə imzalanıb.

Bu saziş Xəzərdə yeni ehtiyatlar axtarılmasına imkan yaradacaq. Başqa sözlə, saziş Azərbaycanın karbohidrogen hasilatının uzunmüddətli olmasına dəstək verəcək. İmzalanma zamanı SOCAR-ın və BP-nin rəhbərliyi hər iki şirkətin malik olduğu müasir neft-qaz texnologiyaları və topladıqları unikal tarixi təcrübə sayəsində bu sazişin də uğur qazanacağına əminlik ifadə etmişlər. Sazişin bərabər və ədalətli əsaslar üzərində qurulduğu, Azərbaycanın təbii ehtiyatlarının orta qədər maksimum səmərə ilə reallaşdırılması istiqamətində mühüm rol oynayacağı qeyd olunmuşdur.

D230 bloku Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunun Şimali Abşeron hövzəsində yerləşir. Bloku sahildən Bakının şimal-şərq istiqamətində təxminən 135 kilometr məsafə ayırır. D230 təxminən 3200 kvadratkilometr ərazini əhatə edir. Blokun məhsuldar laylarının gözənlənən dərinliyi təxminən 3500 metrdir. Seysmik tədqiqatların suyun 100-800 metr dərinliklərində strukturun bütün

ərazisini əhatə edəcəyi gözlənilir.

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qeri Counz bu struktura böyük ümid bəsləndiyini deyib: "İşlərimiz uğurla nəticələnsə, ehtimallarımıza görə, ikinci "Azəri-Çirəq-Günəşli" kəşf oluna bilər".

Keçən il əməliyyatçı şirkət bir yeniliyə də imza atdı. Regiondakı təcrübəsində ilk dəfə qurudakı struktur üzrə müqaviləyə qoşuldu. Mövcud "Qobustan" HPBS-də 61 faiz iştirak payı əldə etdi. Bu sövdələşmənin bir hissəsi olaraq şirkət həmin müqavilə sahəsində daha dərin layların potensialını qiymətləndirmək üçün geoloji kəşfiyyat quyusu qazacaq və əməliyyatların operatoru olacaq. Quyunun bu ilin ikinci yarısında qazılması nəzərdə tutulur.

Ərazisində ilk kəşfiyyat quyusunun qazılması planlaşdırılan "Səfəq-Asiman" da ən böyük bloklardan biridir. Bu blok üzrə HPBS 2010-cu ildə imzalanıb. 2014-cü ildə imzalanmış daha bir HPBS isə Abşeron yarımadasının ətrafındakı dayazsulu ərazini əhatə edir. Hər iki saziş çərçivəsində seysmik tədqiqat proqramları artıq başa çatıb. Hazırda qazma əməliyyatları planlaşdırılır.

Digər layihələrdən - AÇQ-dən və "Şahdəniz"dən

fərqli olaraq, adıçəkilən dörd strukturda geniş tərəfdaş qrupu iştirak etmir. İştirakçı payları BP və SOCAR arasında bölünür. Bunun üstünlüyü ondadır ki, hər iki şirkət bir-birindən ən yaxşı təcrübəni əxz edir, öyrənir və istər sözügedən, istərsə də digər müqavilələri yerinə yetirərkən topladıqları şəraitdən geniş istifadə edir.

Qarşıdakı iki ildə strukturların dördündə də kəşfiyyat işləri aparılacaq planlaşdırılır, ayrı-ayrı sahələrdə 6 quyu qazmaq nəzərdə tutulur.

Daha önəmli bir fakt: dünyanın 100-dək ölkəsində çalışan BP şirkəti ən böyük kəşfiyyat işlərini Xəzərdə aparır. Q. Counz deyir ki, bu hövzədə həmin istiqamətdə aparılan işlər həcmi və miqyası ilə yalnız Braziliya üçün planlaşdırılmış işlərlə müqayisə oluna bilər. Digər regionlarda, məsələn, Meksika körfəzində, Mavritaniyada, Senegalda nəzərdə tutulan işlər bununla müqayisə oluna bilməz.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

TAP-ın Albaniya marşrutunda boruların xəndəyə endirilməsi yekunlaşır

Azərbaycan təbii qazını Avropaya daşıyacaq Transadriatik (TAP) boru kəmərinin inşası çərçivəsində Albaniya marşrutunda boruların 98 faizi torpağa basdırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə boru kəmərinin operatoru olan TAP AG şirkəti məlumat yayıb. Bildirilir ki, 2016-cı ilin aprelinde TAP-ın ilk boruları Albaniyaya çatdırılıb. Ötən 3 ildə boruların 98 faizi xəndəyə endirilib.

Xatırladaq ki, bu ayın əvvəlində TAP üzrə Albaniya sularında ilk dəniz boruları-

nin inşasına başlanılıb və borular müvafiqiyyətlə sahile çıxarılıb. Belə ki, TAP-ın dəniz hissəsinin mühəndislik, təchizat, tikinti və quraşdırma (EPCI) üzrə podratçısı İtaliyanın "Saipem" şirkəti bu əməliyyatlar üçün "Castoro 10" gəmisindən istifadə edib. Polad borular sahile 1,4 kilometr məsafədəki gəmidə qaynaqlanıb. Daha sonra sınaqlar aparılıb və borular dənizin dibinə endirilib. 1,8 kilometrlik ilk borular Fier (Albaniya) yaxınlığında sahile çıxıb.

Uzunluğu 139 metr və eni 36 metr olan "Castoro 10" gəmisini borular Albaniyanın dayaz sularında döşəməyə davam edir, bunun ardından fiberoptik kabelin kəşfiyi də həyata keçiriləcək.

Neftin qiyməti 2016-cı ildən indiyədək ən böyük həftəlik artım tempini nümayiş etdirir

Dünya birjalarında neftin qiymətində 2016-cı ildən bu vaxtdakı ən böyük həftəlik artım qeydə alınır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, buna səbəb OPEC+ koalisiyasının neft istehsalını rekord səviyyəyə azaltması, Liviya, İran və Venesuelada hasilatdakı geriləmələrdir. Nəticədə "qara qızıl"ın qiyməti 2016-cı ildən indiyədək ən böyük həftəlik artım tempini nümayiş etdirir. Təkcə bu il neftin qiyməti 40 faizdən çox artıb.

Qeyd edək ki, hazırda "Brend" markalı xam neftin bir bareli Londonun ICE birjasında 71, "Light" neftinin bir bareli isə Nyu Yorkun NYMEX birjasında 64 dollara satılır.

Neftin qiyməti 2016-cı ildən indiyədək ən böyük həftəlik artım tempini nümayiş etdirir. Təkcə bu il neftin qiyməti 40 faizdən çox artıb.

Qeyd edək ki, hazırda "Brend" markalı xam neftin bir bareli Londonun ICE birjasında 71, "Light" neftinin bir bareli isə Nyu Yorkun NYMEX birjasında 64 dollara satılır.

TAP ötən ilin oktyabrında boru kəmərinin dəniz hissəsinin tikintisi işlərinə başlayıb. Boru kəmərinin dəniz hissəsi Albaniya və İtaliya sahillərini bir-birinə birləşdirəcək və uzunluğu 105 kilometr olacaq. Adriatik dənizində boruların 37 kilometr İtaliya, 25 kilometr İtaliya, 43 kilometr isə beynəlxalq sulara düşəcək. Boru kəməri dənizin 810 metrindən də çox dərinlikdəki hissəsindən keçəcək. 36 düymülx xəttin inşasında ümumilikdə 100 min ton ağırlığında təxminən 9 min boru istifadə olunacaq. "Saipem" dənizdəki tikinti işləri üçün təqribən 10 gəmidən istifadə edəcək.

Boru kəmərinin Adriatik dənizindən keçəcək hissəsində ümumi tikinti işlərinin 10 faizdən çoxu icra olunub.

Mədəniyyət

15 aprel Beynəlxalq Mədəniyyət Günüdür

Xalqları bir-birinə yaxınlaşdıran dəyərlər

Mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların qovuşduğu Azərbaycanın humanitar səhərdəki təcrübəsi son illər dünya xalqlarının marağına daha çox səbəb olur. Mədəni dəyərlərin öyrənilməsi və onlardan istifadə edilməsinə xüsusi diqqət ayrılmasının səbəbləri az deyil. İlk növbədə mədəniyyət xalqları daha çox yaxınlaşdırır. Hər bir xalqın mədəni dəyərlərinə hörmətlə yanaşılması mühüm məsələdir. Buna görə mədəni əlaqələrin daha da genişlənməsi xalqlar arasında ünsiyyəti vacib faktor kimi ortaya çıxarır.

Bu baxımdan Beynəlxalq Mədəniyyət Günü'nün yaradılması və hər il qeyd edilməsi heç də təsadüfi deyil. Bəlkə də məhz bu amil əsas götürülürək, 1935-ci il aprelin 15-də Vaşinqtonda "Bədi, elmi müəssisə və tarixi abidələrin mühafizəsi və qorunması haqqında" imzalanmış müqavilə ilə əlaqədar Beynəlxalq Mədəniyyət Günü təsis olunub.

Umumdünya Mədəniyyət Günü'nün qeyd olunması təklifi ilk dəfə 1931-ci ildə Belçikanın Bryuqqe şəhərində keçirilən konfransda rəssam Nikolay Rerix təklif edib. 2008-ci ilin dekabrında isə Rusiya, İtaliya, İspaniya, Argentina, Meksika, Kuba, Latviya və Litvanın bezi icimai təşkilatlarının təşəbbüsü ilə 15 aprel tarixinin Umumdünya Mədəniyyət Günü kimi təsdiqi üçün beynəlxalq hərəkət yaradılıb.

Mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların qovuşduğu Azərbaycanın humanitar səhərdəki təcrübəsi son illər dünya xalqlarının marağına daha çox səbəb olur. Mədəni dəyərlərin öyrənilməsi və onlardan istifadə edilməsinə xüsusi diqqət ayrılmasının səbəbləri az deyil. İlk növbədə mədəniyyət xalqları daha çox yaxınlaşdırır. Hər bir xalqın mədəni dəyərlərinə hörmətlə yanaşılması mühüm məsələdir. Buna görə mədəni əlaqələrin daha da genişlənməsi xalqlar arasında ünsiyyəti vacib faktor kimi ortaya çıxarır.

Umumdünya Mədəniyyət Günü'nün qeyd olunması təklifi ilk dəfə 1931-ci ildə Belçikanın Bryuqqe şəhərində keçirilən konfransda rəssam Nikolay Rerix təklif edib. 2008-ci ilin dekabrında isə Rusiya, İtaliya, İspaniya, Argentina, Meksika, Kuba, Latviya və Litvanın bezi icimai təşkilatlarının təşəbbüsü ilə 15 aprel tarixinin Umumdünya Mədəniyyət Günü kimi təsdiqi üçün beynəlxalq hərəkət yaradılıb.

Mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların qovuşduğu Azərbaycanın humanitar səhərdəki təcrübəsi son illər dünya xalqlarının marağına daha çox səbəb olur. Mədəni dəyərlərin öyrənilməsi və onlardan istifadə edilməsinə xüsusi diqqət ayrılmasının səbəbləri az deyil. İlk növbədə mədəniyyət xalqları daha çox yaxınlaşdırır. Hər bir xalqın mədəni dəyərlərinə hörmətlə yanaşılması mühüm məsələdir. Buna görə mədəni əlaqələrin daha da genişlənməsi xalqlar arasında ünsiyyəti vacib faktor kimi ortaya çıxarır.

Umumdünya Mədəniyyət Günü'nün qeyd olunması təklifi ilk dəfə 1931-ci ildə Belçikanın Bryuqqe şəhərində keçirilən konfransda rəssam Nikolay Rerix təklif edib. 2008-ci ilin dekabrında isə Rusiya, İtaliya, İspaniya, Argentina, Meksika, Kuba, Latviya və Litvanın bezi icimai təşkilatlarının təşəbbüsü ilə 15 aprel tarixinin Umumdünya Mədəniyyət Günü kimi təsdiqi üçün beynəlxalq hərəkət yaradılıb.

Umumdünya Mədəniyyət Günü'nün qeyd olunması təklifi ilk dəfə 1931-ci ildə Belçikanın Bryuqqe şəhərində keçirilən konfransda rəssam Nikolay Rerix təklif edib. 2008-ci ilin dekabrında isə Rusiya, İtaliya, İspaniya, Argentina, Meksika, Kuba, Latviya və Litvanın bezi icimai təşkilatlarının təşəbbüsü ilə 15 aprel tarixinin Umumdünya Mədəniyyət Günü kimi təsdiqi üçün beynəlxalq hərəkət yaradılıb.

Dünyanın yeddi möcüzəsi

Semiramidanın asma bağları

Qədim Şərqi tarixin yaddaşında dünyanın ən möhtəşəm mədəniyyət abidələri ilə əsrarəngiz məkan kimi qalır. Əsrlər boyu bənzərsiz sənət inciləri burada yaradılıb. Zamanın amansız qarşılığı həmin abidələrin çoxunu möhv etsə də, izlərini silməyə gücü yetməyib.

"Allahın qapısı"nda ikinci möcüzə

Babil qədim Şərqi zəngin şəhər-dövlətlərindən biri idi. Adı Mesopotamiya və Assuriyanın qədim yerli əhəlisinin dilində - akkad dilində "Allahın qapısı" mənasını verirdi. Eramızdan əvvəl II minilliyin əvvəllərində Mesopotamiyada mövcud olan Babil dünyanın ən iri şəhərlərindən sayılırdı. Eramızdan əvvəl XIX əsrdə Babil şəhər-dövləti Babilistan dövlətinə çevrildi.

Diodor və Strabon bu möcüzədən bəhs ediblər. Arxeoloji qazıntılar da göstərir ki, miladdan təxminən 600 il əvvəl Babil böyük bir şəhər idi, orada o dövərə görə dünyanın ən uca tikilisi sayılan zikkurat var idi.

Möhtəşəm məhəbbət abidəsi

Babilədə çox tikintilər ucaldıldı. Ancaq ən möhtəşəmi Semiramidanın asma bağları oldu. Bu tikilinin daha düzgün adı Amittisin, başqa mənbələrdə isə Amanisin asma bağlarıdır. Amittis, Amanis, yaxud Semiramida Midiya çarı Nibukadnezarın arvadı idi. Səfəli təbiəti olan Midiya dağlarında anadan olmuş çar qızı yaşlılıqlarla dolu ölkəsindən Babilə gəlin gəlmişdi. Qumlu düzənlikdə yerləşən bu şəhər-dövlətin quru iqliminə uyğunlaşa bilmirdi. Onun dərmanması üçün hökmdar öz paytaxtından əl çəkmedi. Dünyanı heyretə gətirən bir iş gördü. İl Nibukadnezar asma bağlarının inşa edilməsi əmrini verdi.

Sütunların birinin içindən boru xətti çəkildi. Həmin boru ilə Fərat çayından gətirilən sular nasoslar vasitəsilə yuxarı qaldırıldı, oradan xüsusi kanallarla aşağı tökülərək bitkilərin suvarılması üçün istifadə olunurdu. Tikinti başa çatdı. Uzaqdan bu piramidada yaşlı təpəlik kimi görünürdü. 28

Sütunların birinin içindən boru xətti çəkildi. Həmin boru ilə Fərat çayından gətirilən sular nasoslar vasitəsilə yuxarı qaldırıldı, oradan xüsusi kanallarla aşağı tökülərək bitkilərin suvarılması üçün istifadə olunurdu. Tikinti başa çatdı. Uzaqdan bu piramidada yaşlı təpəlik kimi görünürdü. 28

mərtəbəli binanın hər mərtəbəsində bağ salınmışdı. 172 otaqdan ibarət olan asma bağları gecə-gündüz yüzlərə qulun əməyi sayəsində sulandır, qorunurdu.

Beləliklə, hökmdar dünyada ilk dəfə möhtəşəm məhəbbət abidəsi yaradırdı. Məlaikə heç vaxt bu qəsrə yaşamasa da, bağ onun adı ilə - Semiramida bağları adı ilə məşhurlaşdı. O, bağın yuxarısında, kölgədə əyləşir, suların şırıltısını dinləyir, ucsuz-bucaqsız səhraları seyr edirdi.

Əfsanə, yoxsa gerçəklik?

Araşdırmaçılar eramızdan əvvəl VII əsrdə hökmdar II Nibukadnezarın bu memarlıq abidəsini öz xanımının şərfinə saldırdığını bildirirlər. Amma Semiramidanın asma bağları bəzəndə müxtəlif əfsanələr, rəvayətlər söylənilir. Onlardan birində bu bağların II Nibukadnezarın nəzarətində, Assuriya çarçası Şammuramat (eramızdan əvvəl 813-803-cü illər) tərəfindən inşa edildiyi deyilir. Əslən babillil olan Şammuramat sonralar İsaq ilahəsi ilə eyniləşdirilərək ilahələşdirilmişdi.

Eramızdan əvvəl IV əsrdə tənzül dövrünü yaşayan Babilin qonşuluğunda başqa bir imperiya - Makedoniyalı İsgəndərin imperiyası yarandı. Şəhərin sakinləri makedoniyalıların yanına elçi göndərdilər ki, İsgəndər Babilə gəlmək istəsə, davasız-savasız şəhərə daxil ola bilər. Şəhər Makedoniyalı İsgəndər tərəfindən istila olundu. Dünyaya hökm etmək iddiasında olan hökmdar əzəməti, sərvəti ilə heyret doğuran bu şəhəri öz imperiyasının baş şəhəri elan etdi. Rəvayətlərə görə, İskəndər asma bağlarda dincəlirdi. O, ele burada da gözəlirini əbədi yumdu.

İran-Əhəməni qəsbkarları bu şəhəri ələ keçirərək öz əyalətlərindən birinin mərkəzi etdilər. Əsrlər ötdü. Asma bağlar tarixi tələtlərinə davam gətirmədi, Babilin özü ilə birlikdə möhv oldu.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Kino

Həyatın kölgəsi

Kino XIX əsrin ən möhtəşəm kəşfidir. 1895-ci ildə meydana gəlmiş və həmin dövrün bütün texniki yeniliklərindən daha çox bəşəriyyətin diqqətini çəkmişdir.

1895-ci il martın 22-də əslən fransız fotoqraf, sonralar isə kinematografiyanın banisi olan Lui Jan Lümyer "Lümyerin Monplezir və Liondakı fabrikinin fəhlələrinin çıxması" kadrlarını tamaşaçılara göstərmişdir. Bu kiçik kadr insanların böyük marağına səbəb olmuşdur. Həmin ilin yayında Lümyer 10-dan artıq qısa sənətlər çəkmiş və kinonun nadir tapıntı olduğunu cəmiyyətə sübut etmişdir. O, qardaşı Oqüstlə birlikdə Parisin Kapusinlər bulvarında həmin filmlərə icimai baxış keçirmişdir. Bu kinoseans tamaşaçıların gördüyü ən sensasiyalı bir baxış olmuşdu. Həmin gün də dünya kinosunun yaranması kimi tarixə düşmüşdür.

Səssiz kadrlar və qısa filmlər

Lümyer qardaşlarının çəkdiyi səssiz kadrlar ilk vaxtlar kütlə tərəfindən böyük maraq doğursa da, təsvirlər hərəkət edən fotoları xatırladırdı. Həmin illərdə rəngsiz, boz kinostüjələrə baxan görkəmli rus yazıçısı Maksim Qorki "ağ-qara" kinonu "həyatın kölgəsi" adlandırmışdır.

Bir müddət sonra Lümyer qardaşları insanların diqqətini çəkmək üçün real həyatı əks etdirən, real faktları daha zəhmətli şəkildə yaranmışdır. Həmin filmlərdə müxtəlif səsləri xüsusilə seçirdi. Onlar 1897-ci ildə bir neçə kinooperator hazırlayaraq müxtəlif ölkələrə sətjet çəkməyə göndərmişlər. Operator sənəti də məhz belə yaranmışdır.

Müxtəlif ölkələrə göndərilən operatorlar rejissorlar, aktyorlar çəkdiyi real həyat kadrlarını kinoteatrlarda nümayiş etdirməyə başlamışlar. Xronikalentlər içərisində daha çox diqqət çəkən "Suçunun sulanması" (1895) sənədli filmi göstərilən insanların xarakterik cəhətləri, yumoristik elementlər tamaşaçıların daha çox əyləndirmişdi. Kinostüjə eks olunan insanların obrazlı kinematografiyanın bədii yaradıcılıq axtarışına sövq edirdi. Onlar artıq tamaşaçısını təəcübləndirəcək informasiya xarakterli sənətlər çəkməyə başlamışdılar. Bununla da sənədli, tədrisən isə bədii kinonun özlü qoyulmuşdu. Kommeriya mənbəyi kimi ixtira olunan kino getdikcə incəsənətə xidmət etməyə başlamışdır.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

Kinematografiya tryukları

Teatr rejissoru, aktyor, qəzet karikaturası və ən nəhəyet, əyləncəli attraksionlarda texniki konstruktör kimi çalışan Melyes Lümyer qardaşlarından 1907-ci ildə ixtira edilən rəngli fotoqraf adlandırılan (Aftoxrom) aparatını alaraq ilk dəfə kamerada bir-birinin ardınca sirk səhnələrini, teatr tamaşalarını ekranlaşdırmışdı. Onun çəkdiyi ümumi və iri planlarda olan obrazlı təsvirlər tamaşaçıların kinoya olan marağını qat-qat artırırdı. "Qırmızı papaq", "Göy saqqal", "Janina d'Ark", "Faost" tamaşalarının ekran variantı insanların son dərəcə heyretə gətirmiş, kinoya isə bədiilik vermişdir.

1908-ci ildə ədəbiyyat, teatr xadimləri bədii kino anlayışına

cavab olaraq "Film d'Ar" cəmiyyəti yaradırdı. Bu cəmiyyət kinonun yalnız əyləncə və xəbərdarlıq vasitəsi deyil, sözün həqiqi mənasında, ədəbi və mədəni mühitin dirçəliyi, estetik zövqlərin zənginləşməsinə təmin edən sənət növü olduğunu sübut etmişdir.

1930-cu illərdən Fransa kinosunda artıq avangard kinematografiya ordu yaranmışdı. Nəhəng "Pate" və "Qomon" kinostüjələri bütün dünyada baş verən sensasiyalı xəbərləri əks

XIX əsrin əvvəllərində kino, janr, mövzu çərçəyən baxımından, yeni bədi təsvir vasitələrinə görə artıq incəsənət növünə çevrilmişdi. Vestern - "Qatar uğurluğu" (1903), romantika - "Romeo və Cülyetta" (1905), komediya - "Uşaq" (1920), "Əndə-luz köpəyi" (1928) və s. janrlarda ekran əsərləri meydana gəlmişdi. Amerikada Hollivud kino imperiyasının rejissorları qanseter, dedektiv, triller janrlı kommeriya filmləri çəkməyə başlamışdılar. Bu da əsasən qazanc əldə etmək məqsədi daşıyırdı. Otən əsrin 60-70-ci illəri isə dünya kinosunun intibahı, eyni zamanda klassik kino yaradıcılığının sonu kimi yadda qalmışdı.

Yenişən filmlər

Kino bu gün də tamaşaçıların rəngarəng, tez-tez yenilən filmləri ilə həm heyran qoyur, həm də təəcübləndirir. Kino mütəxəssislərinin araşdırmalarına görə, hazırda bütün dünyada ən bahalı ssenari "Xaç atası" filmidir. Onun aktyor Marlon Brandoya təqdim olunan 173 səhifəlik ssenarisi 2005-ci ildə 312 min dollara satılmışdı.

"Oskar" alan ilk rəməyk film "Dönükler" 2006-cı ildə çəkilmişdir. Bu, Çin istehsalı olan "İkinci qalaxırma" filminin yeni variantıdır. Lakin orijinaldan fərqli olaraq "Dönükler" "Oskar" mükafatını almışdır.

Qısa müddətdə rekord kassa gəliri əldə edən "Forsaj 7" (2015) filmi isə premyeradan sonrakı 17 gün ərzində dünya kinoteatrlarında 1 milyard dollar qazanmışdır. Lakin bu yaxınlarda təqdim olunan "Yura dövrünün parkı" filmi bir həftə ərzində 512 milyon dollar əldə etmişdir. Onun "Forsaj" keçəcəyi gözlənilir.

Ən bahalı film "Karib dənizinin quldurları: dünyanın sonu" filmidir. Bu film 2007-ci ildə 300 milyon dollara çəkilib. Gəliri isə 960 milyon dollara olub.

1939-cu ildə çəkilən "Öz möcüzələri diqqət" filmindəki aktrisa Cudi Qarfindin geyindiyi ayaqqabılar 2000-ci ildə 666 min dollara satılmışdır.

"Katiblər-2" adlı ən uzun titrlı filmin sonunda 163 min 70 insanın adı yazılmışdır. "Üzükəlin hökmdarı: kralın qaydışıdır", 2003-cü ildə çəkilən filmə 836 obraz ötürüldü. İkinci yerə isə eyni film "Növbəti hissəsi gəlir: 468 qəhrəman. Ən genişmiqyaslı döyüş səhnəsi də bu filmədir. Burada 200 min insan döyüşür.

200 min insan döyüşür.

Ən izdihamlı səhnə "Qandi" filmi 1982-ci ildə çəkilib. Bu film son səhnəsində 300 min insan iştirak edib.

Ən çox dağıntı olan təqib səhnəsi "Xırdavətçi" filmindədir. Təqib səhnəsinin çəkilməsi üçün 150 nəqliyyat vasitəsi dəyərli. Onların arasında iki təy-yərə də olub.

Ən bahalı poster (plakat) 2005-ci ildə London qalereyasında nümayiş etdirilən "Metropolis" (1927) filmi olmuşdur. Onun orijinal posteri 690 min dollara satılmışdır.

"Oskar" alan ən qısa adlı film "Z" adlanır. Film 1969-cu ildə çəkilmişdir.

Ən çox söyüş olan film "And içmə" adlanır. 2014-cü ildə çəkilən filmə 112 dəqiqədə 668 dəfə söyüş edilirdi.

Hollivudda çəkilən ilk film rejissor D.V. Qriffin çəkdiyi "Köhnə Kaliforniyada" (1910) adlanır.

Ən gəliri idman filmi isə "Rokki"dir. 1976-2006-cı illərdə çəkilən bu film altı hissəsi ümumilikdə 1 milyard 251 milyon dollar qazanıb.

İradə ƏLİYEVA, "Azərbaycan"

Xəbər

"Nəsimi ili, Nəsimi dili" festivalında sumqayıtlar da iştirak edəcək

Prezident İlham Əliyevin mütəfəkkir şair, məslək və əqidə sahibi İmaməddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə 2019-cu ilin "Nəsimi ili" elan edilməsi sərəncamı ölkəmizdə bu istiqamətdə silsilə tədbirlərin keçirilməsinə geniş şərait yaradıb. Bakı Uşaq Teatrı və Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqında şairin 650 illiyinə həsr olunmuş "Nəsimi ili, Nəsimi dili" adlı festivalı təşkil qərarlaşdırılıb.

Festivalda Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının kollektivi Ə.Qiyasın "Şah və Sultən" kompozisiyası ilə iştirak edir. Əməkdar artistlər İsməddin Bağır, Cəlal Məmmədov və gənc aktyor Şəməstan Həsəyevlə birlikdə iştirak edəcək. Festivalda Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının kollektivi Ə.Qiyasın "Şah və Sultən" kompozisiyası ilə iştirak edir. Əməkdar artistlər İsməddin Bağır, Cəlal Məmmədov və gənc aktyor Şəməstan Həsəyevlə birlikdə iştirak edəcək.

mükəlliməsinə həsr olunub. Tamaşada sultan gizinçə hürufiyyəni öyrənir, Nəsimin şeirlərini və fəlsəfi düşüncələrini mənimsəyir. O, Nəsiminin Allahı dandığını deyir, ona daha böyük sevginin fəlsəfəsi ilə yanaşdığını dərk edir. Taxt-tac sahibi şairi kulaq etmək istəyir. Amma mükəllimədə məlum olur ki, bu məşəqqətli yol sadəcə oxumağı, öyrənməyi deyil, ruhi bağlılığı tələb edir. Kamil insan fəlsəfəsində mənsəb, maddiyət bolluğu əsas deyil. Gərəkdir mənə, cismən də odun içindən keçsən, inam və iman sayəsində engəlləri adlaya biləsən.

Sonda taxt-tac sözün qüdrət qarşısında aciz qalır. Mədəniyyət ekspertləri kompozisiyanın "Nəsimi ili"ne layiqli töhfə olduğunu bildirirlər.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

REPRESSİYA QURBANLARI

Ölkəmizdə ötən əsrin 30-cu illərinə kimi yazıçı və şairlər əvvəlki dövrlərin ənənəsinə uyğun olaraq ayrı-ayrı ədəbi birliklərdə, dərnəklərdə, cəmiyyətlərdə fəaliyyət göstərirdilər. Lakin 1934-cü ildə Azərbaycan yazıçılarının Bakıda keçirilən I qurultayında bolşevizm ideologiyasının bir qurum ətrafında birləşməsinə nail oldu. Həmin qurultayda 29 yaşlı Məmməd-kazım Ələkbərli yeni yaradılan Azərbaycan Sovet Yazıçılar İttifaqına sodr seçildi.

Məmməd-kazım Ələkbərli 1905-ci il yanvarın 24-də Dərbənd şəhərində ziyalı ailəsində dünyaya göz açdı. Orada orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirdikdən sonra 1923-cü ildə Bakıya gəlib, Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun (indi Tusi adına ADPI) dil və ədəbiyyat fakültəsinə qəbul olundu. Tələbəlik illərində əla oxumaqla bərabər, institutun ictimai işlərində fəallıq göstərirdi. Türkiyədən dövlətli olan doktor Xəlil Fikrət, professor İsmayıl Hikmət və Mühiddin Birginin sevimli tələbələrindən biri kimi tanındı.

Institutu bitirdikdən sonra Məmməd-kazım Ələkbərli Gəncə Vilayət Xalq Maarif Şöbəsinə müdir və "Qızıl Gəncə" jurnalına baş redaktor təyin edildi. Lakin məqalələrində proletariyat diktaturasını tarənən və təbliğ etməyib. Görkəmli ədəbiyyatşünas Əziz Mirhəmədovun təbirincə desək, onun əsas mövzuları milli bədii ədəbiyyat və jurnalistika olub. Daha çox Mirzə Cəlibi və M.Ə.Şərifin yaradıcılığına müraciət edib.

Əmək fəaliyyətinə başladığı ilk gündən millətin təhsil almasına, azad və xoşbəxt həyat sürməsinə çalışdı. Gəncə bölgəsində savadsızlığın ləğvi və yeni məktəblərin açılmasına əlindən gələni əsirgəməyib. Xalqın maariflənməsində mətbuatın təşkilatçı və vacib amillərindən hesab edib, pedaqoji-təşkilatçı işlərdə yanaşı, bədii yaradıcılığa da mənfi göstərib.

İdeoloji işlərin təşkilində təcrübəsi, jurnalistik qabiliyyəti nəzərə alınaraq iki ildən sonra "Dağıstan fırcəsi" qəzetinin nəşrini təşkil etmək üçün Dağıstana göndərilir.

ti" adlı sanballı kitabların müəllifi və dövrü mətbuatda münəzzəm çıxış edən yazarlar kimi məşhurlaşır. Onun təşkilatçılıq bacarığını və işə məsuliyyətlə yanaşmasını nəzərə alan Dağıstan KP Vilayət Komitəsinin rəhbərliyi Məmməd-kazım Ələkbərliyə böyük etimad göstərərək onu Moskvaya Qırmızı Professorlar İnstitutuna oxumağa göndərir. M.Ələkbərli burada da (1930-1934) nümunəvi olur. Qırmızı Professorlar İnstitutunu bitirdikdən sonra ÜİK(b)P MK-nın tövsiyəsi ilə Azərbaycana partiya işinə göndərilir. Fəaliyyəti dörd il öncə dayandırılan Azərbaycan Dövlət Universitetinə

şəhərdəki Pedaqoji Texnikumu bitirən gənclərlə görüşündə millətin onlardan nələr gözlədiyini anladan, türk uşaqlarının ana dilindəki məktəblərə güclü ehtiyacı olduğunu söyləyən Məmməd-kazım Ələkbərli 1930-cu illərdən başlayaraq ehtiyatla hərəkət edir. Məruzə və çıxışlarını sovet ideologiyasının tələblərinə uyğun qurub, tədris-cən sovet ideoloquna çevrilir. Yaradıcılığını marksizm-leninizm metodologiyasına istiqamətləndirir. Ona görə də hakimiyyətin təşkilatçısına və təbliğatçısına çevrilir. Azərbaycan KP MK-nın "Kommunist" nəşriyyatına direktor təyin olunur, "Ədəbiy-

ləri, insanların yaradıcılığı ilə bağlı fikirlər toplanıb.

Məmməd-kazım Ələkbərli Azərbaycan KP MK-nın kətibisi Bağirovla dost olub. Bacısı qızı Sara xanım mətbuatla aqilamalarındakı bildiriş ki, "Dayım Moskvada təhsilini başa vurub Bakıya gələndən sonra bizə də Bakıya köçürdü. Mir Cəfər bizə tez-tez gələrdi. O vaxt, ümumiyyətlə, dayımla ən çox gəlib-gədən Səməd Vurğun, Cəfər Cəbbarlı, Əhməd Cavad, bir də qeyd etdiyim kimi Mir Cəfər Bağirov idi. Dayım müəmmal şəkildə həbs olundu Mir Cəfər ona kömək edə bilirdi, amma etmədi".

Zəmanə elə idi ki, sovet quruluşu milli düşüncəli, milli ruhlu Azərbaycan ziyalıları əvvəl sovet ideologiyasının yalançı təbliğatçısına çevirir, sonra isə "xalq düşməni" adı ilə məhv edirdi. O sirdən professor Məmməd-kazım Ələkbərli də 1937-ci il avqustun 5-də Xalq Daxili İşlər Komissarlığının təhlükəsizlik mayoru Gerasimovun imzaladığı 978 sayılı orđere əsasən həbs edilir, evində axtarış aparılır, özü birbaşa həbsxanaya göndərilir.

33 yaşlı professor bir il iki ay rütbətli zircəmələrdə əzablı günlər keçirir, təhqirlər, işgəncələrə üzləşir. Onu 1935-ci ildə Mikayıl İsmayilzadənin (Mikayıl Müşfiq) "Müsavat" qəzetini təşkilatına cəlb etməkdə, habelə əksinqilabi burjuva millətçi təşkilatın üzvü, sovet hökumətinə qarşı silahlı üsyan haqqında xəbəri olan və sovet hökuməti rəhbərlərinə qarşı terror mövqeyində dayanmış şəxs kimi CM-nin 72,73-cü maddələri ilə təqsiri bilirdi. 1938-ci il oktyabrın 12-də SSRİ Ali Hərbi Kollegiyasının Səyyar Sessiyasının qəpali iclasında müdafiəsiz və şahidsiz əmlakı müsadirə olunmaqla ən ağır cəzaya - güllələnməyə məhkum olunur.

Rəhman SALMANLI, "Azərbaycan"

YADDAŞ

1937-ci ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası Həmkarlar Komitəsinin sədri Akopyan Moskvaya göndərdiyi məktubda yazırdı: "...Ü.Hacıbəyov rəhbərlik etdiyi dövlət xor kollektivinə digər təhsil ocaqlarından qovulmuş yad ünsürləri cəlb edir.

Məsələn, Q.Əmiraslanova iri nəfərcisi oğlu kimi düşmənin qızdır. S.Məmməd-beylinin atası xalq düşməni kimi güllələnmiş polkovnikdir. Ü.Hacıbəyov Müsavat hakimiyyəti dövründə "Ordan-burdan" adlı qəzet çıxarmışdır. Əməkdar incəsənət xadimi İlonəyanın söylədiyinə görə, həmin qəzetin bir nüsxəsi xalq artisti Sarabkəsdin (bir erməni o biri erməni şahid göstərir). Ü.Ha-

GİZLİ ÖLÜM DÜŞƏRGƏSİ

Maqadan: insan üyüdən dəyirman

Sovet hakimiyyətinin ilk illərində Rusiyada yaradılan gizli ölüm düşərgələrindən biri də Maqadanda idi. Milionlarla insanın xatirəsində SSRİ-nin ən böyük həbsxana və düşərgələr şəhəri kimi həkk olunan Maqadan Uzaq Şərqdə, Oxot donizinin sahilində yerləşir.

Stalin dönəmində Maqadan digər qonşu düşərgələrə göndərilən məhbuslar üçün tranzit mərkəz hesab edilirdi. Maqadana 10599 nəfərdən çox azərbaycanlı sürgün olub. Burada qış aylarında havanın hərərəti mənfii 50-60 dərəcəyə qədər yüksəlir. Maqadan şəhəri məhz belə bir şəraitdə tikilib.

1930-cu ildə Stalinin "Kalım yolu"nun təcili və az bir vaxtda çəkilməsi haqqında xüsusi əmrindən sonra bütün dövlət idarələri, Xalq Daxili İşlər Komissarlığı, xüsusilə güc strukturları, təbliğat-təşviqat komitələri buraya cəlb ediliblər. 1932-ci ildə Naqayev buxtasına "Saxalin" adlanan gəmidə gətirilən dustaqların adı indi də ürək ağrısı ilə çəkilən "Kalım yolu"nun ilk inşaatçıları və qurbanları olublar. Maqadanda tez bir zamanda üçmərtəbəli baraklar və həbs düşərgələri ilə yanaşı, "Dalstroy" və USTVİL (Şimal-Şərq Həbs Düşərgələri İdarəsi) yerləşdirildi. Beləliklə, Maqadan Kalım vilayətinin paytaxtı oldu. O zaman burada 1 nömrəli həbsxana da vardı. Betondan tikilmiş bu bina çox da böyük deyildi.

"Xalq düşmənləri"

bu binada güllələndirdi

Xalq düşməni adı ilə gətirilən dustaqlar xüsusi gizli şöbənin qərarı ilə bu binada güllələndirildi. "Dalstroy" SSRİ Xalq Daxili İşlər Komissarlığının tərkibində tamamilə qapalı bir təşkilat həbs edilirdi. Bu təşkilatın tərkibində USTVİL, Xüsusi gizli şöbə (OSO), Gücləndirilmiş rejimli rota (RUR), Cərimə izolyatoru (ŞİZO), Gizli siyasi şöbə (SPO) və digər şöbələr fəaliyyət göstərirdi. Yeri gəlmişkən, "Dalstroy"un ünvanına göndərilmiş arxiv materiallarından bir neçəsi ilə siz də tanış olun: "...XDİK-nin 3-cü şöbəsinin müdiri dövlət təhlükəsizliyi leytenantı yoldaş Bondarenko-ya.

XDİK-nin Uzaq Şərq Komissarlığının təsdiq etdiyi qərarı yerinə yetirilsin. Sizə təklif olunur ki, aşağıdakı adları göstərilməli güllələnsin. 22 oktyabr 1937".

Bu qərarda 268 nəfərin adı göstərilir. 1937-ci il oktyabrın 25-də Maqadandan mərkəzə verilən məlumat:

"Üçlükdə" işlərinə baxılmaq üçün cəmi 2348 nəfərin işi verilib. Onlardan ölməyə məhkum olunanlar 1950 nəfərdir, trotskiçi fəaliyyətinə görə 628, əksinqilabi fəaliyyətinə görə 433, terror 69, üsyançı 48, casusluq 74, bənditçilik 219, diversiya 10, qaçış 102, sosial təhlükəli elementlər 84, oğurluq, basqıncılıq 138, ziyandırçılıq 14, vətəne

xəyanət 18, quldurluq 24, sərhədi qanunsuz keçmə 7, ölüm 8, xuliqanlıq 13, pasport rejimini pozma 6, başqa cinayətlər 53. Bəzi əmrlərə isə ölmə məhkum olunanların siyahısı ümumiyyətlə göstərilir. Əmrin sonunda sadəcə "siyahıya əsasən" sözləri yazılır.

Maqadan ölüm düşərgəsində yalnız ruslar və azərbaycanlılar deyil, həm də SSRİ-nin müxtəlif ərazilərindən əksər millətlərin nümayəndələri, hətta xarici dövlətlərdən olanlar da çoxluq təşkil edirdi.

1940-cı il aprelin 1-nə olan məlumata görə, Maqadan və Maqadanətrafi düşərgələrdə dustaqların ümumi sayı 1 300 000 (bir milyon üç yüz min) nəfər olub. Siyahıya xüsusi göstərilən gətirilənlər daxil edilməyib. Bu dustaqlar Avropa, Asiya və Amerika ölkələri vətəndaşları olublar. Həbs düşərgələrində saxlanılan dustaqlardan 767553-ü rus, 179951-i ukraynalı, 45623-ü belarus, 26175-i tatar, 25040-ü özbək, 21301-i qazax, 20820-i yəhudi, 18149-u alman, 15621-i polyak, 11122-i gürcü, 10599-u azərbaycanlı, 9855-i türkmən, 4034-ü çinli, 2808-i qırğız, 2707-si koreyalı, 2601-i eston, 2994-ü fin, 1891-i buryat, 1475-i iranlı, 1009-u litvalı, 389-u rumın, 334-ü əfqan, 128-i monqol və 20 nəfəri yapon olmuşdur. 41706 nəfər işə başqa xalqların nümayəndələri olmuşdur. 11457 dustaqların işə şəxsi işində hansı millətdən olduğu yazılmayıb.

Yazıçı David Rayzman "Dalstroy"un xarici könüllüləri" əsərində (səh. 16. Maqadan "Noosfera", 2009), 1940-cı ilin məlumatına əsasən yazır ki, SSRİ Xalq Daxili İşlər Komissarlığının Düşərgələr üzrə Dövlət İdarəsi (QULAQ) dustaqlarının 1261029 nəfəri SSRİ vətəndaşı, 4136 nəfəri başqa dövlətlərin vətəndaşları olublar.

Bədbəxt taleli belə insanların 4620 nəfərinin işə haradan olduğu onların şəxsi işlərində qeydə alınmayıb.

Kütləvi qırğın qurbanları

Rusiya Federasiyası Jurnalistlər Birliyinin üzvü, tədqiqatçı-jurnalist Anatoli İvanoviç Starkov məqalələrindən birində yazır: "Burada olan həbsxana və düşərgələri əsl insan üyüdən dəyirman bənzməyə olar. Elə bilirsən insanlar məhv etmək işlərini bitmiş bilirdilər? Xeyr. Onlar bunun üçün akt tərtib edib insanlar yararsız əşya kimi çıxardırdılar. Vaxtilə gəloqlar üçün buraya gətirilmiş xizəkli evləri sonralar çəkiş düşərgələrə gətirib, bu evlərin içində barməqlər düzəldirdilər. 15-20 nəfər həmin evlərin içinə yığıb, əvvəlcədən düşərgədə aralı qazılmış böyük xəndəyin yanına çəkiş onları şaxtanın ixtiyarına buraxırdılar. Şəhər işə gedib artıq donmuş cəsədləri basdırırdılar. Bu məhbuslar da "güllələnsin" əmri ilə aktlaşdırılırdılar.

Düşərgələrin yaxınlığında qəbristanlıqlar olub. Ona görə ki, burada ən çox lazımlı olan da ələ bud idi. Çünki bu düşərgələrdə hər gün ölənlər olurdu. Çox vaxt əvvəlcədən lağım qazılır, 10-15 və daha çox adam bir yerdə basdırılırdı. Adətən hər qəbrin baş tərəfində bir direk bəzənirib və onun üzərinə konserv qabının ağır kəsilində həmin adamın nömrəsi mirmarla dəşilərək yazılırdı. Məsələn, "A-28". Bir çox dirəklərdə isə nə demir parçası, nə ad, nə də tarix var. Bu kütləvi qırğın qurbanlarının sayının və kimliyinin gizlədilməsi üçün bəzi düşərgələrdə baraklar da, qəbrüstü dirəklər də sökülmüşdü".

Beləcə, illər keçdikcə ölüm düşərgəsinin amansız qanunları öz ağı-acısı ilə davam edib. 1953-cü ildə Stalinin vəfat xəbəri idrınm sürəti ilə Maqadana da gəlib çatdı. Sağ qalmaq dustaqlar bilirdilər sevincdən gülsünlər, ya ağlasınlar. Xoşbəxlikdən əs muddətdən sonra onlar əlv edildilər.

"Azərbaycan"

Professorun müəmmalı ölümü

Bu işi yoluna qoyub, özü də orada iki il "Maarif yolu" jurnalının baş redaktoru olur. Həmin illərdə gözəl şeirlər yazan Almas İdirim da Dağıstanda sürgündə idi.

Məmməd-kazım Ələkbərli ona hamılıq edir, məqalə və şeirlərinin "Dağıstan fırcəsi"ndə çapına yaşıl işıq yandırır. Az sonra redaksiyada işə də götürür. O zaman sovet quruluşuna qarşı çıxan və buna görə sürgünə göndərilən "xalq düşməni"ne qaçığı göstərək Xalq Daxili İşlər Komissarlığı və Dövlət Siyasi İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən heç bir halda bağışlanmadı.

Halbuki Məmməd-kazım Ələkbərli Gəncədəki kimi, Dağıstanda da xalqın təəssübünü çəkənlərin təəssübəkəsi olub, onların ləyaqətini qoruyub. 22 yaşında "İdealizm və materializm və yuxud yeni fəlsəfə", 24 yaşında "Yeni əlifba və orfoqrafiya", 30 yaşında "Azərbaycan ədəbiyya-

rektor təyin edilir. Yazıçı və şairlərin Bakıda keçirilən I qurultayında (1934, 13-14 iyul) Məmməd-kazım Ələkbərli yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri seçilir.

M.Ələkbərli mətbuat səhiyyəsinə dərc etdiyi publisist yazıları ilə milli ədəbiyyatşünaslığın və fəlsəfi fikrin inkişafı uğrunda mübariz kimi də tanınır. Mərhum ədəbiyyatşünas-alim Nazif Qəhrəmanlı Məmməd-kazım Ələkbərli haqqında məqalələrindən birində yazır: "Məmməd-kazım Ələkbərli Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin təbliğçisi, onun faktlarının üzə çıxarılmasını, əhatəli və mükməll şəkildə toplanıb nəşr edilməsini təvədi idir. O, həmişə istər nəzəri, istər də praktik fəaliyyətdə klassik irsə qaçığı və diqqətli təmsilçisi kimi çıxış edirdi".

Gəncə Vilayət Xalq Maarif Şöbəsinin müdiri olanda

yat qəzeti", "Bakinski raboçi", "Vişka" qəzetlərində, "Zərbəçi", "Sürət", "İnqilab və mədəniyyət", "Fırqə işçisi" jurnallarında baş redaktor işləyir.

Məmməd-kazım Ələkbərli-nin ədəbi irsi zəngindir. Ötən əsrin 20-30-cu illərində dövrü mətbuatda publisist yazılar və ədəbi-tənqidi məqalələrlə çıxış edib. "Oktyabr inqilabı və Azərbaycan ədəbiyyatı", "Şura ədəbiyyatı yüksəliş yollarında", "Aprel ədəbiyyatı", "Aydın"dan "Yaşar"ə, "Dönüş" və s. məqalələrində Azərbaycan sovet ədəbiyyatının aktual problemlərinə toxunub. Milli dil-də fəlsəfə dərslərinin yarıdılmasına, böyük əmək sərf edib. Onun elmi axtarışları bir tərəfdən tarixə, axtarışlara, təfəkkürə söykənirdisə, digər tərəfdən fikirləri sosializm ideologiyasına uyğunlaşdırılırdı. 1935-ci ildə çap edilmiş "Azərbaycan ədəbiyyatı" adlı əsərində ədəbiyyatımızın tarixi, ayrı-ayrı dövr-

"Böyük terror" dövrünün amansız aksiyaları

İ.Stalinin həyata keçirdiyi repressiya dövrü sovet tarixinin ən gərgin və unudulmaz bir mərhələsini təşkil edirdi.

O, bütün düşüncəni başlanı məhv edirdi. İlk olaraq Trotski ilə mübarizəyə başlayır, onu SSRİ-dən çıxarır. Həmin vaxt "akademiklər gəmisini" deyilən bir ifadə yaranmışdı. Bu o demək idi ki, 1928-ci ildə Stalin onun əleyhinə olan, onun kimi düşüncəyə professor, alim, bir sözlə, ziyalı təbəqəsinə bir gəmiyə yığaraq ölkədən çıxarır. Müayyən insanlar vardı ki, öz fikirlərini açıq yox, dolay yollarla bildirdirdilər. Stalin bunları sonrakı mərhələyə saxlayırdı. Həmin mərhələdə, yeni 1934-cü ildə Kamenev, Zinoviyev, Buxarin kənarlaşdırıldı. 1932-ci ildə Stalin artıq şəxsi torpaq sahəsi olan insanları qoçmaq adı ilə "Qulaq" edib bütün torpaqlarını əllərindən alırdı.

Kalininlə Molotovun arvadlarını həbs etdikdən sonra Stalin onların ərli-nə mükafatları verirdi.

1934-cü il yanvarın 26-da partiyanın XVII qurultayında Stalin tərəfindən antisovet qüvvələrə qarşı mübarizənin konsepsiyası bəyan edilmişdi. Həmin qurultayda Lavrenti Bəriyanın çıxışı yadda qalan olmuş və alqışlarla qarşılanmışdı. Sonrakı illərdə bu qurultayın 1966 iştirakçısından 1108-i, o cümlədən MK-nın 139 üzvündən 98-i güllələnmişdi.

Hazırladı: İrada ƏLİYeva, "Azərbaycan"

KÜLƏK YARADANLAR TUFANA DÜŞDÜLƏR

"Qırmızı terror"u həyata keçirənlərin özləri qan çanağının qurbanı oldular

Azərbaycan xalqının əsl faciəsi 1936-cı ildən başladı. 1937-ci ildə bu proses özünün zirvə nöqtəsinə çatdı və 1938-ci ilə kimi səngimək bilməyən sürətlə davam etdi. Hakimiyyətdə oturmaz dövlət quldur dəstəsi görünməmiş vəhşiliklə Sumbatovun, Borşevin, Gerasimovun, Sinmanın, Şerin, Qriqoryanın, Markaryanın, Qalstryanın, Ohenesyanın, Ovanesyanın və digərlərinin əli ilə təxminən 70-80 min Azərbaycan ziyalı - elm, mədəniyyət, incəsənət xadimləri, təhsil, səhiyyə işçiləri, gənclər, din xadimləri, sovet və partiya idarəsi əməkdaşları, hərbçilər, bir sözlə, bütün düşüncə beynlər, qeyri-adi təfəkkür sahibləri bir ucdan məhv edilirdilər. Tək birçə xarici dil bilən şəxslər də qırıldılar. Ölüm və cəza məşin fasiləsiz işləyirdi. Hər bir "xalq düşməni"ne "məhkəmə" zamanı ancaq 15 dəqiqə vaxt ayrılırdı. Bakıda bütün quldur tribunal iclaslarını Vişinskinin müavini, başçılığında qatili Matuleviç öz əlatları ilə birgə aparırdı. Üçlüklərin xüsusi iclaslarının qərarı ilə neçə min günahsız məhv edilmişdi.

Bu "qırmızı terror"u düşüncə həyata keçirənlərin özləri də cəzasız qan çanağının qurbanı oldular. Çünki külək yaradamlar mütləq tufana düşməli idilər.

İvan Osipoviç Matuleviç

İ.Matuleviç hərbi kollegiyanın sədr müavini, ədliyyə general-leytenantı idi. 1895-ci ildə Peterburqda fəhlə ailəsində anadan olmuşdur. Əslən litvalıdır. 1918-ci ildə Moskvada fəvqəladə komitənin komissarı, təlimatçısı, 7-ci atıcı diviziyasının siyasi şöbəsinin rəisi müavini işləmişdir. 1920-ci ildə məhkəmə və istintaq işində çalışmışdır. Hərbi tribunalin müstəntifi, Xerson hərbi dairəsinin 6-cı ordusunun hərbi tribunalinin üzvü, Türkünstan cəbhəsinin 51-ci diviziyasının hərbi tri-

bunalının rəisi müavini, sonra 19-cu atıcı korpusunun hərbi tribunalinin sədri olmuşdur. 1928-ci ildən SSRİ Ali Məhkəməsi Hərbi Kollegiyasının sədri V.V.Ulrixin müavini olmuşdur.

İ.Matuleviç Stalin repressiyalarında fəal iştirak etmişdir. 1936-1938-ci illərdə məşhur Moskvə proseslərində bütün məhkəmə heyətlərinə daxil olmuş, Ali Məhkəmənin Leningraddakı kollegiyalarına sədrlik etmişdir. 1955-ci ilin yayında Sov.İKP MK-nın partiya nəzarəti komissiyası SSRİ Ali Məhkəməsi Hərbi Kollegiyasının işini yoxlayır. İ.Matuleviç cinayət işlərini saxtalaşdırırdığı etiraf edir. Həmin ilin avqustunda o, qanunçuluğu pozduğuna görə partiya sıralarından çıxarılır və ədliyyə general-leytenantı rütbəsindən məhrum olunur. Onun bərasində cinayət işi açılır və həbs edilir. İ.Matuleviç 1961-ci il iyunun 19-da vəfat edir.

Rus Dram Teatrının səhnəsində “Şeytan əməlləri” tamaşasının premyerası olub

Aprelin 13-də Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrında Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə xalq yazıçısı Elçinin eyniadlı pyesi əsasında səhnələşdirilmiş “Şeytan əməlləri” tamaşasının premyerası olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, xalq yazıçısı Elçin jurnalistlə mülahiəsində öz təəssüratlarını bölüşüb. O deyib: “Uzun illərdir ki, mən Azərbaycan və rus dram teatrının kollektivləri ilə sıx əməkdaşlıq edirəm. Bu teatra mənəm pyeslərim üzrə yüksək səviyyədə tamaşalar hazırlayıram. Rus Dram Teatrında əvvəllər mənəm pyeslərim əsasında 7-8 tamaşa səhnəyə qoyulub. “Şeytan

əməlləri” mənəm son əsərlərimdən biridir. Bu, absurd janrında yazılmış ilk pyesin quruluşudur. Bu janr incəsənətdə ayrıca müstəqil istiqamətdir. Tamaşaya quruluşu Finlandiyada yaşayan istedadlı rejissor Kamran Şahmərđan verib. Biz əməkdaşlıq üçün onu müntəzəm olaraq dəvət edirik. O, həmçinin mənəm eyniadlı pyesim əsasında səhnələşdirilmiş “Cəhənnəm kirayəninin” tamaşasının quruluşu rejissorudur.”

Rejissor Kamran Şahmərđan jurnalistlərə tamaşa üzərində iş prosesindən danışdı. “Şeytan əməlləri” əsərində əbədi və bütün zamanlar üçün aktual olan xeyir və şər mövzusu qaldırılır. Absurd janrı Azərbaycan teatri üçün yenidir. Biz çox çalışıb, çox düşünmüşük. Mən Elçinin yaradıcılığına ilk dəfə deyil ki, müraciət edirəm və əminəm ki, bu tamaşa da uğur qazanacaq.”

Sonra tamaşaçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanan “Şeytan əməlləri” tamaşası nümayiş etdirilib.

Rolları xalq artisti Məbud Məhərrəmov, əməkdar artist Mələk Abbaszadə, əməkdar mədəniyyət işçisi Rıfət Nəzarov, aktyorlar Teymur Rəhimov, Zaur Terequlov, Rumiyyə Ağayeva və başqaları ifa ediblər.

Tamaşanın dekorasiya və geyim rəssamı Valeri Polunovski (Rusiya), musiqi tərtibatçısı Azərbaycanın

əməkdar mədəniyyət işçisi Vladimir Neverov, videoinstalyasiyaçı Aqil M.Quliyev, xoreoqraf Kamilla Hüseynovadır.

Qeyd edək ki, xalq yazıçısı Elçinin ümumi tirajı 5 milyon nüsxə olan kitabları 20-dən çox xalqların dilinə tərcümə edilib, dünyanın bir çox ölkələrində nəşr olunub. O, bir sıra roman, pyes və hekayələrin müəllifidir. Elçinin ssenarisi əsasında bir neçə bədii film - “Baladaşın ilk məhəbbəti” (1974), “Arxadan vurulan zərbə” (1977), “Gözləməni” (1980), “Gümüşü furqon” (1982), “Bağ mövsümü” (1985), “Milli bomba” (2004), “Hökmdarın taleyi” (2008) və digər ekran əsərləri lentə alınıb.

Bakıda məşhur rusiyalı balet sənətkarları haqqında kitab və sənədli filmin təqdimatı olub

Nizami Kino Mərkəzində tanınmış rusiyalı baletmeyster, görkəmli pedaqoq, professor Azari Plisetskiyə həsr olunmuş sənədli filmin və “Baletdə həyat” adlı kitabın təqdimatı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev, xalq rəssamı Tahir Salahov, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru, professor Ferhad Bədəlbəyli, mədəniyyət və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Mərasimdə çıxış edən Azari Plisetski ölkəmizə səfər etməsindən məmnun olduğunu bildirib. Qeyd edib ki, uzun müddətdə Bakı tamamilə dəyişib, gözəlləşib. Tahir Salahovun dövlətinə əsasən, Bakıda səfərdəyəm. Səfər çərçivəsində şəhəri gəzməyə vaxtım da oldu. Muzeylərə getdim, Bakı ilə tanış oldum. Bu, mənə olduqca xoş təsir bağışladı.”

Sonra qonaq film və kitab haqqında məlumat verib. Vurğulayıb ki, balet sənətində xüsusi yeri olan məşhur nəsil - Plisetski və Messererlər haqqında ailə xronikası kitabının yazılmasına uzun müddət vaxt sərf edib. Filmdə də balet sənətinin bu nəsilərdən olan tanınmış simalarından bəhs olunur.

Sonra sənədli film nümayiş edildi.

müddətdə Bakı tamamilə dəyişib, gözəlləşib. Tahir Salahovun dövlətinə əsasən, Bakıda səfərdəyəm. Səfər çərçivəsində şəhəri gəzməyə vaxtım da oldu. Muzeylərə getdim, Bakı ilə tanış oldum. Bu, mənə olduqca xoş təsir bağışladı.”

Sonra qonaq film və kitab haqqında məlumat verib. Vurğulayıb ki, balet sənətində xüsusi yeri olan məşhur nəsil - Plisetski və Messererlər haqqında ailə xronikası kitabının yazılmasına uzun müddət vaxt sərf edib. Filmdə də balet sənətinin bu nəsilərdən olan tanınmış simalarından bəhs olunur.

Sonra sənədli film nümayiş edildi.

müddətdən sonra Azərbaycanda olmaq ona xoş hiss və duyğular yaşadıb: “Bu

Azərbaycan Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının Məşvərət Komitəsinə üzv seçilib

Parisdə Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının (EUTELSAT) Tərəflər Assambleyasının 41-ci sessiyası keçirilib. Sessiya çərçivəsində təşkilatın seçilmiş orqanı olan Məşvərət Komitəsinin yeni tərkibinə seçkilər keçirilib və Azərbaycan Məşvərət Komitəsinə üzv seçilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ermənistanın Fransadakı səfirliyinin eməkdaşı təxribatçı əlaqədar Azərbaycan Məşvərət Komitəsinə üzv seçilməsinə mane olmaq istəsə də, buna nail ola bilməyib. O, Məşvərət Komitəsinin 9 dövlətin seçilməsi qərarının əleyhinə olduğunu bildirdi.

“Azərkosmos” ASC və ölkəmizin Fransadakı səfirliyinin apardıdığı işlərin nəticəsində Tərəflər Assambleyasına sadriək edən Monako, Məşvərət Komitəsinə sadriək edən Almaniya və EUTELSAT-ın icraçı direktoru Pyotr Dmoçovski-Lipski Ermənistanın etirazının əsassız olduğunu və tutduğunu mövqeyin səbəbinin aydın olmadığını bildirdilər. Ermənistan tərəfinin əsassız səylərinə və cəhdlərinə baxmayaraq, ölkəmiz digər namizədlərlə birgə EUTELSAT ölkələrinin əksər dövlətlərinin dəstəyi ilə Məşvərət Komitəsinə iki il müddətinə üzv seçilib.

Qeyd edək ki, EUTELSAT-ın Məşvərət Komitəsinin 2 il müddətlik mövcud vaxtına yəni 8 üzv seçilir, bunlardan biri daimi olaraq notifikasiya verən ölkə (Fransa) seçilir.

Qurumun 41-ci sessiya çərçivəsində Məşvərət Komitəsinin seçilməsi üçün ölkəmizlə yanaşı, Türkiyə, Almaniya, Macarıstan, İtaliya, Lüksemburq, Polşa və İsveçrənin namizədlikləri irəli sürülmüşdü. Təşkilatın qaydalarına müvafiq olaraq, Məşvərət Komitəsinə Fransadan

əlavə 7 ölkədən çox dövlətin namizədliyi irəli sürülmüş, sessiya sadriək namizəd dövlətləri danışıqlara çağırır və rotasiya prinsipi əsasında konsensusun əldə olunmasını təşviq edir.

Tədbirin ilk günü namizəd ölkələr arasında aparılan danışıqların nəticəsi olaraq, komitəyə öncəki dövrdə üzv olan dövlətlərin (İsveçrə və Lüksemburq) rotasiya prinsipi əsasında namizədliklərini geri çəkmək istəməsi və əvvəlki seçkilərdə qəbul edilmiş qərarlar nəzərə alınaraq hazırkı sessiyada bütün namizəd ölkələrin Məşvərət Komitəsinə seçilməsi qərarı verilib.

Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının Tərəflər Assambleyasının 49 ölkənin nümayəndəsinin iştirak etdiyi 41-ci sessiyasında ölkəmizi “Azərkosmos” ASC-nin hüquq departamentinin direktoru İlqar Abdullayev və ölkəmizin Fransadakı səfirliyinin eməkdaşı Suliddin Məmmədov təmsil ediblər.

Qeyd edək ki, EUTELSAT-ın Məşvərət Komitəsinin 2 il müddətlik mövcud vaxtına yəni 8 üzv seçilir, bunlardan biri daimi olaraq notifikasiya verən ölkə (Fransa) seçilir.

Qurumun 41-ci sessiya çərçivəsində Məşvərət Komitəsinin seçilməsi üçün ölkəmizlə yanaşı, Türkiyə, Almaniya, Macarıstan, İtaliya, Lüksemburq, Polşa və İsveçrənin namizədlikləri irəli sürülmüşdü. Təşkilatın qaydalarına müvafiq olaraq, Məşvərət Komitəsinə Fransadan

əlavə 7 ölkədən çox dövlətin namizədliyi irəli sürülmüş, sessiya sadriək namizəd dövlətləri danışıqlara çağırır və rotasiya prinsipi əsasında konsensusun əldə olunmasını təşviq edir.

Tədbirin ilk günü namizəd ölkələr arasında aparılan danışıqların nəticəsi olaraq, komitəyə öncəki dövrdə üzv olan dövlətlərin (İsveçrə və Lüksemburq) rotasiya prinsipi əsasında namizədliklərini geri çəkmək istəməsi və əvvəlki seçkilərdə qəbul edilmiş qərarlar nəzərə alınaraq hazırkı sessiyada bütün namizəd ölkələrin Məşvərət Komitəsinə seçilməsi qərarı verilib.

Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının Tərəflər Assambleyasının 49 ölkənin nümayəndəsinin iştirak etdiyi 41-ci sessiyasında ölkəmizi “Azərkosmos” ASC-nin hüquq departamentinin direktoru İlqar Abdullayev və ölkəmizin Fransadakı səfirliyinin eməkdaşı Suliddin Məmmədov təmsil ediblər.

Qeyd edək ki, EUTELSAT-ın Məşvərət Komitəsinin 2 il müddətlik mövcud vaxtına yəni 8 üzv seçilir, bunlardan biri daimi olaraq notifikasiya verən ölkə (Fransa) seçilir.

Qurumun 41-ci sessiya çərçivəsində Məşvərət Komitəsinin seçilməsi üçün ölkəmizlə yanaşı, Türkiyə, Almaniya, Macarıstan, İtaliya, Lüksemburq, Polşa və İsveçrənin namizədlikləri irəli sürülmüşdü. Təşkilatın qaydalarına müvafiq olaraq, Məşvərət Komitəsinə Fransadan

Qeyd edək ki, EUTELSAT-ın Məşvərət Komitəsinin 2 il müddətlik mövcud vaxtına yəni 8 üzv seçilir, bunlardan biri daimi olaraq notifikasiya verən ölkə (Fransa) seçilir.

Qurumun 41-ci sessiya çərçivəsində Məşvərət Komitəsinin seçilməsi üçün ölkəmizlə yanaşı, Türkiyə, Almaniya, Macarıstan, İtaliya, Lüksemburq, Polşa və İsveçrənin namizədlikləri irəli sürülmüşdü. Təşkilatın qaydalarına müvafiq olaraq, Məşvərət Komitəsinə Fransadan

əlavə 7 ölkədən çox dövlətin namizədliyi irəli sürülmüş, sessiya sadriək namizəd dövlətləri danışıqlara çağırır və rotasiya prinsipi əsasında konsensusun əldə olunmasını təşviq edir.

Tədbirin ilk günü namizəd ölkələr arasında aparılan danışıqların nəticəsi olaraq, komitəyə öncəki dövrdə üzv olan dövlətlərin (İsveçrə və Lüksemburq) rotasiya prinsipi əsasında namizədliklərini geri çəkmək istəməsi və əvvəlki seçkilərdə qəbul edilmiş qərarlar nəzərə alınaraq hazırkı sessiyada bütün namizəd ölkələrin Məşvərət Komitəsinə seçilməsi qərarı verilib.

Avropa Peyk Rabitəsi Təşkilatının Tərəflər Assambleyasının 49 ölkənin nümayəndəsinin iştirak etdiyi 41-ci sessiyasında ölkəmizi “Azərkosmos” ASC-nin hüquq departamentinin direktoru İlqar Abdullayev və ölkəmizin Fransadakı səfirliyinin eməkdaşı Suliddin Məmmədov təmsil ediblər.

Qeyd edək ki, EUTELSAT-ın Məşvərət Komitəsinin 2 il müddətlik mövcud vaxtına yəni 8 üzv seçilir, bunlardan biri daimi olaraq notifikasiya verən ölkə (Fransa) seçilir.

Qurumun 41-ci sessiya çərçivəsində Məşvərət Komitəsinin seçilməsi üçün ölkəmizlə yanaşı, Türkiyə, Almaniya, Macarıstan, İtaliya, Lüksemburq, Polşa və İsveçrənin namizədlikləri irəli sürülmüşdü. Təşkilatın qaydalarına müvafiq olaraq, Məşvərət Komitəsinə Fransadan

Dünya olduğu kimi

Elmi araşdırma

2 dəqiqə səssiz qalsaq, nə olar

Hamımız səs-küylə dolu həyat yaşayırıq. Bəs tam səssizliyə düşsək necə, nələr hiss edərək? Biz səssizliyi adətən təklik, narahatlıq və hətta hüznə olaraq qiymətləndiririk.

Səssizliyin gücünü araşdıran filosof və məcəraçı Erlinq Kaqqə deyir ki, bir müddət səssiz yerə (məsələn, səssiz bağa, yataq otağına və ya hətta tualetə) çəkilməyimiz ətraf dünyadan ayrılıb özümüzlə yenidən əlaqə qurmağımıza yardım edə bilər. Cəhd etsək, hamımız “daxili səssizliyimizə” qovuşa bilərik. Səssizlik yeni fikirlər “istehsal etmək” üçün əla fürsətdir. Filosofun dediklərini elm də təsdiqləyir. Elm göstərir ki, səs stimullaşdırıcı təsiri olmadan da beynimiz aktiv və dinamik olaraq qala bilər. Vaşinqton Universitetinin nevrologiya mütəxəssislərinin 2001-ci ildə apardıdığı araşdırmaların nəticələri göstərir ki, “dincəlmə” durumunda olan beyin işləməyə, fasiləsiz olaraq aldığı məlumatları dərk etməyə və dəyişdirməyə davam edə bilər. Bu vəziyyəti diqqətimizin şəxsən özümüzlə fokuslanmasına da yardım edir. Səssizlik düşüncələrə dalmaq fürsəti də yaradır.

Leonardo da Vinçi də hesab edirdi ki, insanın nüfuzunu artıran ən güclü “silah” səssizlikdir. Səssizlik mübahisələrdə qalib gəlməyimizə yardım etməklə yanaşı, münasiblərimizin keyfiyyətinə də müsbət təsir göstərir.

2013-cü ildə bioloq İmke Kriste səsini siçan beyninə təsirini öyrənmək üçün təcürbə aparıb və heyretədirici nəticələr əldə edib. Məlum olub ki, səs səsli siçanların beynində qalıcı təsir buraxır, amma gündə 2 saat səssizlik vacib yaddaş hüceyrələrinin yaranmasına da yardım edir. Deyilənə görə, şizofreniya və depressiya kimi xəstəliklərin müalicəsində səssizlikdən istifadə edilə bilər.

Səssizliyin stresi azaltdığı da deyilir. Lazımsız səsli istər xəstə, istərsə də sağlam insana edilən ən böyük zalımlıqdır. Bu, sağalmağa qadın xəstədə stress yarada bilər və yuxusuzluğa səbəb olur.

Aparılan araşdırmalar bu fikri də təsdiqləyib ki, gurultu stress yaradan səbəblərdən biridir və xroniki səsli qan təzyiqi arasında birbaşa əlaqə var.

Səs dalğalarının yaratdığı duyğular və xatirələr badamcıqları hərəkətə gətirir və bu, stress hormonlarının ifrazına gətirib çıxarır. Bu proses hətta yuxu saatlarında da davam edə bilər. Ancaq səssizlik insana tamamilə başqa cür təsir edir - beynin və vücudun gərginliyini azaldır.

“Heart” (“Ürək”) jurnalında dərc edilmiş bir araşdırmanın nəticələrinə görə, 2 dəqiqəlik səssizlik insani rahatlaşdırıcı musiqidən daha çox sakitləşdirir.

Bilirsinizmi...

- + Bir insan həyatı boyunca toxminən 22 kiloqram dəri itirir.
- + İsti su soyuq sudan daha ağırdır.
- + Həşəratlar yatmır.
- + Bambuk dünyanın ən sürətlə böyüyən bitkisidir, bir gündə 90 sm-ə qədər uzanır.
- + Asqırkən ürəyiniz də daxil olmaqla bütün orqanlarınızın funksiyaları dayanır.
- + Balinalar gözləri açıq yatar.
- + Qitə adlarının hamısı eyni hərfli başlayıb eyni hərfli bitir.
- + Yellənən stolda durmadan yellənmək rekordu 440 saatdır.
- + Rusiyanın dördüdəbəri meşələrə örtülüdür.
- + Ögər bir insan fasiləsiz olaraq 8 il 7 ay qışqıra bilsəydi, bir qəhvəni isidiləcək enerji yarada bilərdi.
- + Pişiklərin hər qulağında 32 özələ var.
- + Kərvəz yeyərkən sərf edilən kalori kərvəzin içindəki kaloridən daha çoxdur.
- + İtlərin tər vəzləri ayaqlarındadır.
- + Sarışınların saç teli ösmərlərə nisbətən daha çoxdur.
- + Atlar bir aya qədər ayaq üstə qala bilərlər.
- + Sadəcə donuzlar günəşdən yana bilərlər.
- + Timsahlarda rəng korluğu var.
- + Ayı mağaralarının girişi həmişə şimala baxır.

Yenilik

Xorultumuza onlar nəzarət edəcək

Ağıllı çətir, qaşq, fincan, tava, diş fırçası, qulaqcıq, çarpay və sair... Son illər insanların yaşayış şəraitinin asanlaşdırılması üçün icad edilən bu tip texnologiyaların sırasına biri də əlavə edilib: ağıllı yastıq. Bu yastıqlar xoruldayan insanların tam üyünə olacaq.

“Snore Activated Nudging Pillow” adı verilən yastıqlar mikrofonla təchiz edilib. Mikrofon yalnız xorultu səsine reaksiya verir. Xoruldadığınız an başınızın altındakı yastığın bir hissəsi bir qədər yuxarı qalxır. Bu zaman başınız yavaş halda aşağı-yuxarı hərəkət edir və nəticədə nəfəs yollarınız açılır, xoruldama dayanır. ABS-da satışa çıxarılan “ağıllı” yastıqların qiyməti 299 dollardır.

Çox zaman insanlar xoruldama probleminə laqeyd yanaşırlar. Lakin unutmaq olmaz ki, qeyri-ciddi yanaşdıqımız bu problem çox ciddi fəsadlara yol açır. Məsələn, xoruldama yuxuda tənəffüsün qismüddətli dayanmasına, bu isə qan təzyiqinin yüksəlməsinə və ürəyin fəaliyyətinin pozulmasına gətirib çıxarır.

ri-ciddi yanaşdıqımız bu problem çox ciddi fəsadlara yol açır. Məsələn, xoruldama yuxuda tənəffüsün qismüddətli dayanmasına, bu isə qan təzyiqinin yüksəlməsinə və ürəyin fəaliyyətinin pozulmasına gətirib çıxarır.

Bu çox maraqlıdır

Səsimiz də qocalır

Ancaq çoxumuz səsimizi fərqli şəkildə istifadə edirik və sonunda qırılaq toxumalarının yaşlanması ilə bağlı simptomlarla qarşılaşırıq. Yaşlandıqca ilk əvvəl səs tellerimizdəki kollagen sirtisli, tellərdəki elastiklik azalır, liflərdə atrofi və çürümə meydana gəlir. Ancaq azalmış bu elastiklik korlanmış səs sənəsin səs pərdəsini yüksəldir. Şişmiş səs tellerinin artan kütləsi daha dərin səslər çıxaraaraq titrəyişləri azaldır. Nəticədə xırıltılı, ya da kobud bir səs meydana gəlir.

Kəşf

Ütü necə icad edildi

Ta qədimlərdən insanlar geyimlərin paltarlarını salıqlı olmaları üçün fərqli işlər görürmüşlər. Bu işlər üsullar nəticəsində fərqli üsullar tapılıb. İlk zamanlarda paltar ütüləmək üçün mörmör, odun və şüşə kimi əşyalardan istifadə edilirdi.

Ütü icad edilməsinə əvvəl paltarların qırıqlarını düzəltmək məqsədilə isidilən ağır daşlardan istifadə olunurdu. Sonralar ucunda sap olan düz dəmir lövhələr ocaq üzərində isidilərək paltarların düzəldilməsinə istifadə edilirdi. Ancaq bu da işə yaramırdı. Dəmir lövhələr həm ağır idi, həm də istiliyi uzun müddət saxlamırdı. Sonrasında bu düz dəmir lövhələr ovularaq içlərinə kömür qoyulmağa başlandı. Bu cür ütülərin yaradıldığı ən böyük problem çox ağır olmaları idi.

Hazırda çox fərqli funksiyalara ilə ən əhəmiyyətlisi meişət əşyalarından olan ütünün icadı XVII əsrin əvvəllərində baş verib. Nəhayət, 1888-ci ildə amerikalı ixtiraçı Henri Silli elektrikli ütünü icad etdi. Bu iki çubuq karbonu arasına yerləşdirilən elektrik kabelləri ilə dəmirin istiləşməsi ilə təmin edilirdi. Ancaq elektrikin istifadə edildiyi dövrlərdə bu ütülər ticarət uğuru əldə edə bilmədi. 1905-ci ildə buxarlı ütü icad edildi. “Eldex” adında bir quru təmizləmə şirkəti tərəfindən 1926-cı ildə ortaya çıxarıldı. Və bu gün istifadə edilən ütülərin az qala hamısı buxarlı sistemlə istehsal edilməkdədir.

Kainat

Ay necə yarandı

Yerin peyki olan Ay hələ də özündə bir çox sirri gizlədir. Planetimizdən Ayın sadəcə bir tərəfini görə bilərik. Ay dənizlərdəki qabarma və çökilmələrə, heyvanların cütləşdiyi vaxtlara, hətta insanın yuxusuna belə təsir edir.

1969-cu ilə qədər heç kim Aya getməmişdi. Bu günə qədər isə sadəcə 12 nəfər gedib. İstər astronaut səyahətləri, istərsə də insansız kosmik gəmiləri vasitəsilə Ayın quruluşu haqqında böyük bilgiyə sahib olmuşuq. Amma Ayın necə yarandığı sualına hələ də dəqiq cavab tapılmayıb.

İlk dəfə məşhur fizik və astronom Qalileo Qalileyin yaratdığı teleskop ilə uzaqdan da olsa Ayı tam şəkildə görmək mümkünləşdi. 1600-cü illərin əvvəllərində Qalileo Ayın da Yer kimi düzənlik və dağlarla örtüldüyünü sübut edib. Bu, hər ikisinin birlikdə yarandığına işarə idi.

Maraqlı məkən

Su altında qalmış qitə

1800-cü illərdə Çarlz Darvinin oğlu Corc dünyanın yarandığı ilk zamanlarda sürətlə fırlanarkən bir hissənin qopub Ayı emələ gətirdiyini deyirdi. Sakit okean da bu qopma nəticəsində yaranmışdı.

İkinci Dünya müharibəsindən sonra başqa fikir irəli sürüldü. Kimyaçı Harold Urey Ayın qalaktikanın başqa bir yerindən gələrkən Yer kürəsinin cazibə mərkəzinə girdiyini deyir. Onun fikrinə, Ay Günəş sistemindəki bənzər obyektərdən 29 milyon il sonra yaranmışdır.

1975-ci ildə yeni bir fikir ortaya atıldı: Nəhəng toqquşma. Belə ki, Günəş sistemi 4.5 milyard il öncə yarıqda nəhəng asteroidlər uçuşmuş. Bunlardan biri Yerin orqanabirliyi haqqında elmi dəlillərə çıxış etdi. Meksikada tapılan 22 min yaşlı olan lövhələr Mu qitəsinin sirtini çözmək üçün yaradılmışdır. Bu lövhələr ilk oxuyan isə Ceyms Çörçvard idi. O bu mənbələrə istinadən qəhiyyətlə söyləyirdi ki, qədim dünyada bizdən daha üstün insanlar və daha yüksək mədəniyyət olub. Bu lövhələr, əslində, bizə məlum olan qədim hind, Babil, Şumer, Misir, Maya və türk mədəniyyətlərinin Mu mədəniyyətinin varisi olduğunu göstərir. Tapıntılar Mu mədəniyyətinin bütün mədəniyyətlərin anası, beşiyi olduğunu təsdiq edir.

Bir zamanlar Sakit okeanda mövcud olmaş Mu qitəsi 12-14 min il əvvəl yeraltı təkanlar nəticəsində okeanın dərindən altına qeyb olan sivilizasiyanın adıdır. Fərziyələrə görə, Mu qitəsi Avstraliya materikindən iki dəfə böyük olub.

Bu qitədə 50-70 min il əvvəl sivilizasiya ən yüksək həddə çatıb. Qədim türklərin ilk vətəni və kökü, indiyə qədər bildiyimizim əksinə olaraq, Orta Asiya deyil, Sakit okeanda 200 min il öz mövcudluğunu qoruyub saxlamış və sonra su altında qalmış Mu qitəsi olub. Mu qitəsinin əhalisi Orta Asiyaya, Mesopotamiyaya, Misirə köç etmiş və burada

Paytaxtın bahar libası

Foto F.BAĞIROVUNDUR

Beynəlxalq aləm

Argentina Cənubi Amerika Millətləri İttifaqını tərk etdi

Argentina Cənubi Amerika Millətləri İttifaqının (UNASUR) təsis olunması barədə müqavilədən çıxış etmişdir. Bu barədə ölkənin Xarici İşlər Nazirliyi məlumat vermişdir.

Argentina UNASUR-u təşkilat daxilində böhran və onun gündəliyindən narazılıqla əlaqədar tərk etmişdir. Ölkənin hakimiyyət orqanları qeyd etmişdir ki, təşkilatda artıq iki ildir baş katib yoxdur.

Bundan əvvəl Kolumbiya, Ekvador, Paraqway və Peru UNASUR-u tərk etmiş, Braziliya və Çili isə qurumda üzvlüyünü döndürmüşlər.

UNASUR 2008-ci ildə yaradılmışdır. Hələ ki onun tərkibində Boliviya, Venesuela, Uruqway, Surinam və Qayana qalır.

Assanj "Britaniya Quantanamosu"na göndərildi

"WikiLeaks" saytının təsisçisi Culian Assanj Ekvador səfirliyindən çıxarıldıqdan sonra "Britaniyanın Quantanamosu" adlandırılan "Belmarş" həbsxanasına göndərilmişdir. Bu barədə "Frans Press" agentliyi xəbər verir.

Məlumatla görə, Londonda cənub-şərqində yerləşən xüsusilə ciddi rejimli həbsxanada manyak Culian Assanji həbs etmişdir.

lar və terrorçular kimi təhlükəli cinayətkar saxlanılır. Məsələn, radikal islamçı ideoloq Əbu Həmzə Məsri və tarixdə ən qəddar qəretçilərdən sayılan Ronni Bigqs "Belmarş"da cəza çəkməmişlər. Xatırladaq ki, ötən cümə axşamı Britaniya polisi 2012-ci ildən Ekvador səfirliyində gizlənen jurnalist Culian Assanji həbs etmişdir.

Sudan Hərbi Şurasının başçısı istefa verdi

Quru qoşunları baş qərargahının sabiq rəisi və silahlı qüvvələrin baş müfəttişi Əbdülfəttah Burhan Sudanın keçid Hərbi Şurasının yeni başçısı təyin edilmişdir. Bu barədə "Alman dalğası" radiostansiyası xəbər verir.

Müdafiə naziri Avad ben AUF və Kamal Əbdülmərif ölkədə hərbi çevriliş baş verdikdən bir gün sonra müvafiq olaraq şurasın başçısı və başçının müavini vəzifələrini tərk etmişlər.

Əvvəlki hakimiyyətə yaxınlığına görə müxalifət təşkilatına məruz qalan AUF-un istefasını nümayişçilər də tələb edirdilər. Xatırladaq ki, aprelin 11-də ordu Prezident Ömər Bəşiri vəzifəsindən kənarlaşdırmış və keçid Hərbi Şurası yaratmışdır. "Sky News Arabia" telekanalının xəbərinə görə, keçid Hərbi Şurasının yeni başçısı Əbdülfəttah Burhan müxalif siyasi qüvvələri görüşə çağırmışdır.

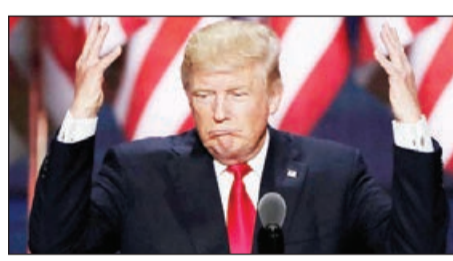
İranda ABŞ əleyhinə aksiyalar keçirilib

İranda paytaxtı Tehrandə və ölkənin digər şəhərlərində ABŞ-ın İslam İnqilabı Qvardiyasının xarici terrorçu təşkilatları siyahısına salması qarşısında etiraz əlaməti olaraq aksiyalar keçirilmişdir. Etirazçılar cümə namazından sonra Tehran Universitetinin qarşısında toplaşmışlar. Bir qrup nümayişçi əllərində plakatlar və ABŞ Prezidenti Donald Trampı simvollaşdıran kukullar tutmuş, habelə "Parlament inqilabını keçiyindədir, Tramp iflasa uğradıldı!", "ABŞ bilirm ki, İranda hər yerində inqilab keşikçiləri var!" şüarları səsləndirmişlər. Etiraz aksiyasının iştirakçıları ABŞ bayraqlarını yandırmışlar.

Cümə namazından sonra başlanmış etiraz aksiyaları İranın digər şəhərlərində də keçirilmişdir. Xatırladaq ki, aprelin 8-də Tramp İslam İnqilabı Qvardiyasının xarici terrorçu təşkilatları siyahısına salmışdır. Buna cavab olaraq İran Ali Milli Təhlükəsizlik Şurası ABŞ Silahlı Qüvvələri Mərkəz Komandanlığını (CENTCOM) terrorçu təşkilatları siyahısına daxil etmişdir.

Trump Meksika ilə sərhədə əlavə hərbi kontingent göndərir

ABŞ Prezidenti Donald Tramp qeyri-leqal miqrant axını ilə mübarizə üçün Meksika sərhədinə əlavə hərbi kontingent göndərəcək niyyətində olduğunu açıqlamışdır. Bu barədə TASS agentliyi xəbər verir.

ABŞ Prezidenti Ağ evdə jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən demişdir: "Biz Meksika ilə sərhədə daha çox qoşun göndərəcəyik". O, kontingentin sayını dəqiqləşdirməmişdir. Qanunsuz miqrant axınının qarşısını almaq üçün Pentagonda "Sadiq vətənpərvər" adlı əməliyyatı ABŞ Prezidentinin tapşırığı ilə həyata keçirilir. Ötən il noyabrın 9-da Tramp Meksika ilə sərhədə qeyri-leqal keçən xarici vətəndaşlara sığınacaq verilməsinə barədə fərman imzalamışdır. Buna əsas kimi ABŞ-a doğru hərəkət edən miqrant karvanlarını dayandırməyin zəruriliyi göstərilmişdir.

Hazırda ABŞ-Meksika sərhədində yerləşdirilmiş 5 minə yaxın hərbi qüvvəyə xidmətinə dəstək verir. Ağ ev onlara gücdən istifadə etməyə icazə vermişdir.

Ölkə ərazisində havanın temperaturu 26 dərəcəyə yüksələcək

Ölkə ərazisində aprelin 14-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanmışdır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər və axşam bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Mülayim cənub-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 9-12°, gündüz 15-20° isti, Bakıda gecə 10-12°, gündüz 17-19° isti olacaq. Atmosfer təzyiği 761 millimetr civə sütunu, nisbi rütubət gecə 70-80%, gündüz 50-55 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 8-13°, gündüz 21-26° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz 14-19° isti olacağı gözlənilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 5-10°, gündüz 21-26° isti olacağı ehtimalı var.

Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Laçın, Kəlbəcər, Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər

bəzi yerlərdə duman müşahidə ediləcək. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 3-8°, gündüz 14-19° isti olacağı proqnozlaşdırılır. Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarında hava yağmursuz keçəcək. Səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 8-13°, gündüz 21-26° isti olacağı bildirilir.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi

əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 7-12°, gündüz 18-23° isti, dağlarda gecə 2-8°, gündüz 12-17° isti olacağı ehtimalıdır.

Mərkəzi Aran: Mingəçevir və Şirvan şəhərlərində, Yevlax, Göy-

"Azərişiq" ASC Astara rayonu üzrə 10/0,4 kV-luq xətlərin çəkilişi işlərinin satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir:
LOT-1. Astara rayonu Şüvi-Sekaşan, Pəlikəş-Diqo, Abşerud, Doli və Sipiyyət kəndləri üzrə 10/0,4 kV-luq xətlərin çəkilişi işlərinin satın alınması

İştirak haqqı 300 manat

"Azərişiq" ASC
Hesab No: AZ83AIB33020029441802068118
VÖEN: 9900069391
Benefisiarın bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı
Kod: 200189
VÖEN: 9900003611
Müxbir hesab No: AZ37NABZ01350100000000001944
SWIFT Code: AIBAZZXX

Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə göstərilən məbləğə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Ə.Qayıbov küçəsi, 8 ünvanında yerləşən "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasından ala bilərlər.

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Əlaqələndirici şəxs - Aşəd Ağayev (telefon: 440-39-93; daxili (22-83))

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:
- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;

- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərinin 1 faizli həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- müvafiq mallar üzrə mənşə və uyğunluq sertifikatları.

Sənədlər Azərbaycan dilində 2 (iki) nüsxədə (1 ədəd əsl və 1 ədəd surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan məlumatlar Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq həyata keçiriləcəkdir (www.tender.gov.az).

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) **15 may 2019-cu il saat 16:00-a** qədər, ixtisas uyğunluğu proseduru keçmiş iddiaçılar isə tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərfdə **29 may 2019-cu il saat 16:00-a** qədər Bakı şəhəri, Ə.Qayıbov küçəsi, 8 ünvanında təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri **30 may 2019-cu il saat 16:00-da** Ələsgər Qayıbov küç., 8 ünvanında "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

"Azərbaycan" qəzetinin 14 və 28 fevral 2019-cu il tarixli nömrələrində Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin LOT-1 Şəki şəhərində 48 mənzilli yaşayış binasının tikintisi işlərinin satın alınması üçün dərc edilmiş açıq tenderdə, iddiaçı təşkilatların (malgöndərənlərin) sorğusu əsasında tender təklifinin və təkliflərin təminatı sənədlərinin qəbulu vaxtı 13 may 2019-cu il saat 17:00-dək uzadılır. Tender təklifi zərflərinin açılışı 14 may 2019-cu il saat 11:00-da keçiriləcəkdir.

Tender komissiyası

"Sevgilim Sumqayıt"a start verilib

Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə bu ilin noyabr ayında Sumqayıt şəhərinin 70 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd olunacaq. Artıq şəhərdə yubiley ab-havası hiss olunmaqdadır. Əlaqədar təşkilatlar bu möhtəşəm günə ciddi hazırlaşirlər.

Sumqayıt Dövlət Dram Teatri da şəhərin önəmli bayramına yaradıcılıq töhfəsini verməyə hazırlaşır. Mədəniyyət ocağında yeni layihə əsasında səhnə əsərinin məşqlərinə başlanılıb.

İdeya müəllifi və layihə rəhbəri - teatrın direktoru əməkdar artist Mübariz Həmidovun təşəbbüsü ilə tanınmış

dramaturq, əməkdar incəsənət xadimi Əli Əmirli Sumqayıtın tarixi, mədəniyyət, iqtisadi inkişaf mənzərəsinə əks etdirən yeni pyes yazıb. Müəllif öz qəhrəmanlarını əfsanə və rəvayətlər aləmindən günümüze gətirir, insan zəkasi və zəhməti ilə gerçəkləşən möcüzəyə qovuşdurur.

Xalq artisti F.Məhərrəmovun quruluş verdiyi "Sevgilim Sumqayıt" səhnə əsərinin hazırlıq işlərinə artıq başlanılıb. Tamaşanın tərtibatı rəssam Elşən Sərxanoğluya məxsusdur. Rolları əməkdar artistlər Fəranə Musayeva, Növrəstə Həşimova, Sədaqət Nuriyə-

va, İlahə Səfərova, Cəlal Məmmədov, Xatirə Süleymanova, aktyorlar Kamran Muradlı, Elay Xasıyev, İlahə Səfərova, Şəhistan Süleymanlı, Yeganə Məmmədovliyə və başqaları ifa edirlər. Yeni tamaşanın təhvil verilməsi may ayının 15-nə nəzərdə tutulub. Daha sonrakı aylarda şəhərin möhtəşəm yubiley tədbirləri çərçivəsində "Sevgilim Sumqayıt" tamaşaçılarına təqdim olunacaq.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:
www.azerbaijan-news.az

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri atəşkəs rejimini pozmaqda davam edir

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 23 dəfə pozub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ermənistanın İcəvan rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Balacəfəri kəndində, Bərd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Koxanəbi, Əsrək Cirdaxan kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Göyöli, Zamanlı kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyax, Ağdam rayonunun Sancalı, Xocavənd rayonunun Kuropatkinə, Cəbrayıl rayonunun Nüzgər kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər və Ağdam rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqələri atəşə tutulub.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

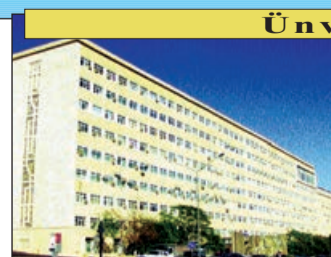
Azərbaycan Tibb Universitetinin Onkologiya kafedrası və Onkoloji Klinikasının kollektiv Onkoloji klinikanın direktoru Ə.Əmiraslanova və Mamalıq-ginekologiya kafedrasının müdiri H.Bağirovaya əzizləri

HAFİZ MUSA OĞLU BAĞIROVUN

vafatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Məhəmməd pənahi, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az, az.reklam@mail.ru, azerbaijan-news@mail.ru, www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 432-37-68, 538-97-96, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Fotolüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Məhsulət - 539-59-33, Faks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 9092
Sifariş 1179
Qiyməti 40 qəpik